

SLUGA BOŽJI

ALOJZIJE STEPINAC

»Zagrebački nadbiskup, kardinal Alojzije Stepinac ... platio je patnjama i kušnjama svake vrste svoju hrabru privrženost Evanđelju« - PAPA IVAN PAVAO II., u Zagrebu, 11. rujna 1994.

God. 2 (1995) 11. listopada GLASNIK POSTULATURE Broj 4 Cijena 5 kn

PAPINA RIJEČ

»Mučeništvo je snaga Crkve«

U propovijedi prigodom proglašenja svetima Hrvata Marka Križevčanina, te isusovaca, Poljaka o. Melkiora Grodzieckog i Mađara o. Stjepana Pongracza, u Košicama, 2. srpnja 1995., Papa Ivan Pavao II. potaknuo je suvremenu Crkvu na vjernost Kristu Gospodinu, po uzoru na košičke mučenike, te istaknuo aktualnost vrline mučeništva i u 20. stoljeću

Na proglašenju svetim Bl. Marka Križevčanina u Košicama, kardinal F. Kuharić pozdravio je Svetog Oca i zahvalio mu za novog hrvatskog sveca govoreći: »Sveti Oče! Hvala Vam za svetog Marka Križevčanina. No, ima u Hrvatskoj još jedan mučenik!«
»Koji?«, upita Sveti Otac.
»Alojzije Stepinac!«, odgovorio je kardinal Kuharić.
»Da! Alojzije Stepinac!«, prisjetio se Ivan Pavao II.

Danas se sa zahvalnim udivljenjem sjećamo ovih triju odvažnih svjedoka. U trenutku iskušenja odoljeli su laskavim riječima i mukama. Radije su pošli u smrt nego se odrekli vjere i vjernosti Kristu i Crkvi. Ovo njihovo vrhunsko svjedočanstvo blista pred nama kao svijetao primjer evanđeoske dosljednosti, koju valja imati pred očima u teškim i opasnim odlukama, kojih ni danas ne nedostaje.

Draga braćo i sestre, današnje bogoslužje poziva nas na razmišljanje o tragičnim zbivanjima s početka 17. stoljeća. S jedne strane iznosi na vidjelo besmisao nasilja koje se bilo okomilo na nevine ljude. S druge pak strane pokazuje na divni primjer tolikih Kristovih učenika, koji su se znali suočiti sa svakovrsnim patnjama, kako ne bi postupili protiv vlastite savjesti (...). Čini se kao da s usana svetih mučenika čujemo riječi kojima nam je progovorilo bogoslužje. Sa sv. Pavlom ponavljaju: »Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač ... U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi. Uvjeren sam doista, piše Apostol, ni smrt ni život ... ni sadašnjost ni budućnost ... ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje, u Kristu Isusu, Gospodinu našemu« (Rim 8, 35–39). Mučeništvo je najcjelovitije i najodlučnije očitovanje te ljubavi, kako je to rekao sveti Ivan: »Nitko nema veće ljubavi od ove: položiti život za svoje prijatelje« (Iv 15, 13).

Trojicu košičkih mučenika s radošću upisujem u Martirologij Crkve, ovaj slavni popis koji nas, u izvanrednom zajedništvu svetosti, kroz čitavu povijest povezuje s apostolskim vremenima. Mučenicima kršćanskoga Zapada i Istoka od samih početaka, kao i onima iz kasnijih stoljeća, te poglavito iz 17. stoljeća, naše stoljeće dodaje novu vojsku svijetlih svjedoka Kristovih, koji svojom smrću ispovijedaju vjernost savezu ljubavi što ga je Bog sklopio s čovječanstvom. O tome sam Martirologiju govorio i u apostolskom pismu »Tertium millenio adveniente« ('Ususret trećem tisućljeću'). Tamo sam napisao da bi Martirologij nakon strašnih iskustava našega stoljeća valjalo nadopuniti imenima mučenika koji su utrli put u novo kršćansko tisućljeće (usp. br. 37). Mučeništvo nas ujedinjuje sa svima koji vjeruju u Krista, kako na Istoku tako i na Zapadu, s kojima još uvijek očekujemo postignuće potpunoga crkvenog zajedništva (usp. br. 34).

Želim, dakle, očitovati svoju radost, što sam danas Martirologiju Crkve koja je u Slovačkoj mogao dodati ova nova imena. Nadam se da će to biti obrazloženje za sve sestrinske Crkve, navlastito one u Srednjoj i Istočnoj Europi.

Tri nova sveca pripadala su trima različitim nacijama, ali su dijelila istu vjeru te su se, poduprti tom vjerom, ujedinjeni znali suočiti čak i sa smrću.

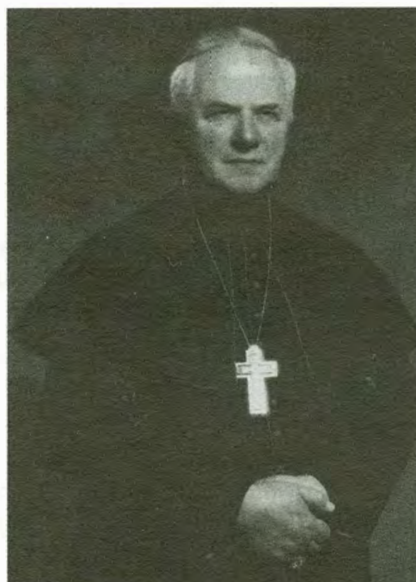
Na naslovnoj stranici: *najprepoznatljiviji lik Sluge Božjega - u sudnici*

»Stepinca su umorili crveni!« - Sjećanje na kardinala Alojzija Stepinca

Josip Pavlišić, nadbiskup metropolita Riječko-senjski u miru svjedoči o životu i radu Alojzija Stepinca, nadbiskupa i metropolite zagrebačkoga i kardinala svete Rimske Crkve

Mons. Josip Pavlišić rođen je 28. prosinca 1914. u Starom Pazinu. Za svećenika je zaređen 2. travnja 1938. Posvećen je za biskupa 13. siječnja 1952. i dodijeljen kao pomoćni biskup mons. Josipu Buriću, biskupu riječko-senjskom. Nadbiskup riječko-senjski i metropolita postao je 18. travnja 1974. i na toj službi ostao do 1989., kad ga je naslijedio mons. Antun Tamarut.

Mons. Pavlišić je imao sreću osobno pohoditi u Krašiću zatočenog kard. Stepinca te je s njime bio u čestom pismenom kontaktu. Iz tih konatakata postao je čvrstim osloncem Crkve u Hrvata u teškom razdoblju njezina progona u Jugoslaviji. Osobito bijaše vjeran graditelj i čuvar crkvenog jedinstva pred pokušajem stvaranja nacionalne crkve po staleškom svećeničkom udruženju. Kao umirovljenik u biskupskom domu u Rijeci, čitaocima Glasnika predstavlja se kratkim svjedočanstvom o kardinalu Stepincu.

Mons. Josip Pavlišić, nadbiskup riječko-senjski u miru

»Ja sam živo u Italiji sve do rujna 1943. godine, kada smo mi Hrvati u Istri izdali proglas da držimo ništetnim sve političke i društvene zakone koji su nas rapalskim ugovorom nakon Prvoga svjetskog rata priključili Kraljevini Italiji, a nakon vojnog i političkog sloma Austro-ugarske monarhije, kojoj je do tada pripadala Istra i dobar dio sjeverne Italije. Službeno smo se otcijepili od talijanske vladavine 13. rujna 1947. godine, nakon Pariške konferencije o miru, na kojoj je učinkovito i uspješno djelovao ugledni istarski svećenik, mons. Božo Milanović, a da djeluje na toj političkoj konferenciji, dobio je pismenu dozvolu od svojega biskupa ordinarija, mons. Antonia Santina, biskupa tršćansko-koparskoga.

(...). Zagreb je dobio svoga pomoćnog biskupa u osobi Alojzija Stepinca, koji je bio zaređen za svećenika u dobi od 32 godine, a biskupom je bio posvećen dana 24. VI. 1934. u dobi od 36 godina i 46 dana. To njegovo unapređenje pobudilo je u njemu strah i zabunu, kod katoličke mladeži veliku radost, a kod nekojih crkvenih krugova kritike i iznenađenje.

Dok je u Zagrebu bio imenovan Alojzije Stepinac, moj je biskup u Trstu bio Alojzije Fogar. Bio je i on posvećen za biskupa vrlo mlad. Mladež je bila oduševljena njegovim imenovanjem i još više njegovim pastoralnim djelovanjem. Otac mu je bio rodom Furlan, i protivio se njegovu zvanju u tolikoj mjeri, da nije htio biti nazočan ni na njegovoj mladoj misi. Koliko mi je poznato, majka mu je bila Slovenka. Imao je naobrazbu austrijskih škola. Do kraja pošten i pravedan, dvije godine nakon posvete nadbiskupa Stepinca, Alojzije Fogar bio je protjeran iz Trsta, zbog provedbe kršćanskih načela u pastvi. Tršćanska biskupija je ostala bez rezidencijalnog ordinarija dvije godine. U to vrijeme zagrebački je nadbiskup Alojzije, nakon smrti nadbiskupa Antuna Bauera, postao zagrebački nadbiskup i metropolita, te predsjednik biskupske konferencije, a na pomolu je bio Drugi svjetski rat, koji je buknuo svom žestinom prvoga rujna 1939. godine, preko Poljske, te je kasnije zahvatio Belgiju, Nizozemsku, Norvešku, Francusku, Rusiju, Englesku, sve do sveopće konflagracije u kojoj su se mrvili stanovnici na Balkanu: Hrvati, Srbi, Muslimani, Makedonci, Crnogorci, Kosovari. Mijenjali su se vlastodršci različitih ideologija, od velikosrpske, do liberalne, fašističke, nacističke, marksističke i drugih, sve do 1945. godine. Alojzije Stepinac bio je uvjeren Hrvat, rodoljub, biskup rimokatoličke Crkve. Pojedini lideri raznih ideologija nastojali su i njega upregnuti u svoja kola. Pošto su se vodile borbe do istrebljenja, kako u Zagrebačkoj nadbiskupiji tako i u cijeloj Hrvatskoj, nadbiskup je htio biti i ostati vjeran i svojoj katoličkoj Crkvi i svojoj domovini državi Hrvatskoj.

Dana 5. X. 1945., u tridesetoj godini moga života, tršćansko-koparski biskup Antonio Santin zadužio me je u svojstvu ekonoma i duhov-

nika da pođem u pazinsku zgradu – nekada vlasništvo istarskog Đačkog pripomoćnog društva, što su je nove vlasti bile dale na raspolaganje za otvaranje hrvatskog sjemeništa – pripremiti sve potrebno za pristup istarskih hrvatskih sjemeništaraca u tu zgradu, gdje je otvorena klasična gimnazija s 8 punih razreda. Đaka je bilo 58. Valjalo je pripremiti ono zaista najnužnije (u betlehemskom stilu) da škola započne. Radosno sam prihvatio zadaću. Tada su počele naše prve veze sa Zagrebom, iako nismo bili priključeni Hrvatskoj, nego smo morali posebnim propusnicama putovati preko bivše jugoslavenske granice. Božo Milanović se ipak pobrinuo da jednom povede sjemeništarce u Zagreb, gdje je bio primljen i od tadašnjeg nadbiskupa Alojzija Stepinca. Mi u Istri tražili smo službeno priključenje Hrvatskoj i Jugoslaviji, jer tada Hrvatska nije (nakon pada NDH) imala diplomatsku legitimaciju, da bismo mogli tražiti priključenje nezavisnoj Hrvatskoj. Znao je to i nadbiskup Stepinac. On u Hrvatskoj i Božo Milanović u Istri i Primorju, vrlo su dobro znali koje su i kakove stvarne mogućnosti djelovanja i postupanja, pa je tada nadbiskup Stepinac potakao Božu Milanovića da on poduzme sve moguće da se naši, nekada od Italije okupirani krajevi priključe Hrvatskoj i Jugoslaviji, želeći da što veći broj Hrvata bude i politički na okupu. Kao revan pastir poklonio je pazinskom sjemeništu jedan oltar, koji je našoj oskudici dobro došao i kao dar i kao simbol povezanosti s hrvatskim metropolitom Alojzijem Stepincem. Prilike su se zaoštravale. Nova uprava otežavala je djelovanje naših seljaka. Godine su – nažalost – bile sušne, a suša je uvijek za Istru bila opasna, jer Istra u većem dijelu oskudijeva vodom. Ja sam tada, u svojstvu ekonoma, putovao u Podravinu da dobijem nešto živežnih namirnica u Molvama, Đurđevcu, Virju; bilo je to 1946. godine. Na povratku odanle u Zagreb slušao sam na radiju kako je bio održan neki miting, na kojem je Tito žestoko napadao Alojzija Stepinca. Bilo mi je jasno da iz onoga skupa neće biti dobra. Upriličen je proces. Stepinac je osuđen. Proces i postupak je poznat. Za mene i istarsko svećenstvo, Alojzije Stepinac bio je Božji čovjek, rodoljub i svjetionik morala u hrvatskom narodu. Njega sam posjetio dva puta u krašićkom zatočeništvu. Dopisivao sam se s njime i tražio potporu i savjet u kritičnim trenucima. Kad se negdje 1957. godine govorilo da Sv. Otac namjerava Stepinca odvesti iz Hrvatske u Rim, ja sam se nekako kriomice bio došuljao do njega; pitao sam ga je li istina da se radi na njegovu odlasku iz Hrvatske. Kardinal mi doslovce reče: »Nema sumnje, ja ću uvijek slušati odredbe Sv. Oca pape. Ako se od mene zatraži da odem iz Hrvatske, ja ću, prije toga, ipak Papi poslati jedan dopis i čvrsto se nadam da će Papa uvažiti moj razlog da ostanem u Hrvatskoj.« Kardinal Stepinac htjede ostati u Hrvatskoj, mada razapetoj, pod svaku cijenu. Bolovao je od »policitemije«, previše crvenih krvnih tjelešaca; od toga je i preminuo. U Sloveniji je Boris Kidrič bolovao od leukemije – previše bijelih krvnih tjelešaca. Govorilo se da su Stepinca umorili crveni, a Kidriča bijeli. Igra sudbine. O Stepincu su drugi rekli više i bolje. Za mene, on je bio svjetionik u mračnim danima. Hvala mu i slava!

Pismo kard. A. Stepinca mons. J. Pavlišiću

Krašić, 23. VII. 1954.

Preuzvišeni gospodine!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo. Hvala na čestitci k Imendanu. Hvala na sličicama, koje mi dobro dolaze. Posebno zahvalite i mami Margareti na kuvertama, koje mi je poslala.

Ja sam, kao što znate, napose pak od 21. prošlog mjeseca, temeljito opkoljen stražama, pa nam sve dobro dođe, kad nikuda ne mogu, da si nabavim. Donio mi je doduše i tajnik, ali nisu praktične za mene u ovim prilikama.

Poznato mi je, kako Vas svaki čas pritištu, sad s ovim, sad s onim. Ostati čvrsti i ne dati se poplašiti! Živci dakako trpe, ali sve ima svoj kraj. Čvrsto vjerujem, da će doći dani olakšanja i slobode Crkvi Božjoj.

U pitanju CMD napose biti nepopustljiv. To je čista izraslina pakla, da se razbije Crkva Božja. Zato sam već rekao nekim biskupima, ako bi došao pokušaj osnutka tobožnje »nacionalne Crkve«, onda bez milosrdja »gladio excomunicationis« (kaznom, »mačem«, izopćenja), odsjeći trulež sa zdravog stabla Crkve i proglasiti to svemu puku po svim crkvama, navevši razlog.

Tako je učinio moj predšasnik 1919. sa starokatolicima. I što je ostalo od njih? Ništa ili jedva išta. Ni onda nije vlast bila sklonija Crkvi. A danas će puk slijediti glas zakonite Crkve Kristove, a ne izdajnike. U to sam duboko uvjeren, promatrajući naš priprosti puk.

Usque ad tempus sustinebit patiens, postea redditio jucunditatis (»do kraja života kraj svih kušnji ostati vjeran, a potom slijedi nagrada«). Ponovno, dakle, dovikujem: ostati čvrsti i nepokolebivi, udarili s porezima ili zatvorima ili ubojstvima ili tučnjavama! Sve će proći, a Bog naš ostaje!

Bratski pozdrav u Kristu

Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

Slava mučenika

Predavanje što ga je P. Celestin Tomić održao prigodom predstavljanja vodiča Spomen-zbirke Sluge Božjega, u Zagrebu, u dvorani »Vijenac« na Kaptolu, 3. svibnja 1995.

»Umrijet ću kao mučenik!«

Sveci su, prema jednom modernom autoru, »peto evanđelje«, evanđelje ostvareno u životu, u jednoj odluci, u čitavom jednom životu. Svetac je onaj koji svjedoči za Krista i za Evanđelje kao za nešto apsolutno, koji temelji cijeli svoj život na Evanđelju, shvaćenom kao smisao života i čitavog ljudskog djelovanja.

Četnici su bombom raznijeli i mecima izrešetali tijelo Isusovo na križu u selu Donjani, u župi Hrvatska Dubica, a hrvatski su mu oslobodite[l]ji iskazali dužnu počast

Posebno su to mučenici. Mučeništvo, po kojemu »učenik postaje sličan Učitelju, koji je slobodno primio smrt za spas svijeta i s njim se poistovjećuje u prolijevanju krvi, Crkva smatra kao osobit dar i najveći dokaz ljubavi« (LG 42), »najveće svjedočanstvo ljubavi.« Oni nose na svom tijelu crte Kristova lica, njegovu patnju, odbačenje, križ, smrt. Znakovito je da nam sv. Luka u Djelima apostolskim opisuje uhićenje, suđenje i presudu, posebno smrt sv. Stjepana, prvog mučenika gotovo istim riječima, kao i muku i smrt samog Gospodina (Dj 7). Želio je time naglasiti da Isus nastavlja kroz prostor i vrijeme svoju patnju, muku i smrt u bezbrojnim učenicima svoje Crkve.

Stoga nas ne čudi da i mučenici, posebno jednog određenog razdoblja, očituju sličnost u čežnjama, odlukama, izričajima, te svjedočenjem na sudu i u smrti, budući da u svima Krist Gospodin djeluje. Tako, mučenik se može smatrati uistinu »čovjek svih vremena«, a jednako i čovjek svoga vremena.

Spremnost na mučeništvo

Sluga Božji Alojzije Stepinac je od svoje rane mladosti pokazao spremnost »isijavati svjetlo života sa svim pouzdanjem i apostolskom hrabrošću sve do prolijevanja krvi« (DH 11). U svom posljednjem pismu, »Na rastanku«, piše Mariji Horvat, zaručnici »in spe«: »I posljednju kap krvi, ako ustreba, žrtvovati za pobjedu kršćanske misli u Hrvatskom narodu, koji je već počeo izdisati pod uplivom materijalizma« (2. travnja 1924.).

Za vrijeme filozofsko-teoloških studija u Rimu spremnost na mučeništvo se pročistila, produhovila i osnažila pohađajući katakombe, Colosseum, rimske bazilike, boraveći tako u živu dodiru s bezbrojnim mučenicima Crkve. Na dan ređenja, 26. listopada 1930., zagledavši crveni cvijet pokraj svojega tanjura, zamišljeno reče: »Crveni cvijet mučeništva!«

Tom prigodom pitomci Germanicuma pjevali su: »Mučenici u Colosseumu.«

Na spomen sličici mladomisničkoj napisao je:

»A ja, Bože sačuvaj, da se čim drugim hvalim osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojem je svijet meni raspet i ja svijetu« (Gal 6, 14).

Nadbiskupsko posvećenje sve je bilo u znaku križa, u znaku mučeništva. Apostolski nuncij mons. Hermenegildo Pellegrinetti u čestitki za prihvaćanje imenovanja piše:

»Zahvaljujem Ti, preuzvišeni gospodine, što si pristao na to, da kao dobri Cirenac uzmeš na sebe sjajan, doduše, ali težak i trnjem posut križ Zagrebačke nadbiskupije, i što si ga spreman ponijeti za Isusom ponizno i srdačno.«

Dne 3. lipnja 1934., zahvaljujući Prvostolnom kaptolu i Prebendarskom zboru na čestitkama, izjavljuje:

»Zahvaljujem Vam od srca iako se radovati ne mogu, jer moje imenovanje je za mene težak križ.«

Duhovnik Sluge Božjega u Germanicumu Otto Pfülf, DI, u čestitki piše:

»Znadem da Vam je na leđa pao izvanredno težak teret i da Vam neće biti dano da počivate na ružama, jer idete ususret burnoj budućnosti.«

Germaničari završavaju svoju čestitku:

»Želimo ti slavu križa, želimo ti milost križa. Neka ti budu na pomoć sveci, koje si toliko s nama prizivao: Ignacije, Kanizije, Alojzije, i prije svega tvoj zemljak, naš bl. Marko Križevčanin, na čiji si nam blagdan nekoliko dana iza ređenja podijelio svečani euharistijski blagoslov.«

Nadahnuti pjesnik isusovac, prigodom biskupskog posvećenja, spjevao je pjesmu koja ima proročki biljeg. Misao vodilja je stih iz proroka Izaije u prvoj pjesmi o Slugi Jahvinu;

»Evo izabranik moj!«

»...Mlad i neznan tada do pred koji dan,
Da, al' star vrlinom, tebi dobro znan.
I ti skrovit bješe, mlad se na križ pope!
Sluga tvoj i u tom, u tvoje će stope.
Krvavog će znoja mnogu prolit kap,
udarit će ljuto pastirski ga štap,
bodljikama oštrim mitra će procvasti,
nadbiskupski prijesto u križ će izrasti.
O, on znade, da mu proć je Golgotom,
Ali ti si, Spase, njemu nadom svom...
Njegov program ti si, Kriste razapeti!...«

Sluga Božji Alojzije Stepinac prigodom podijeljenja sakramenta Potvrde u Pokupskom, 21. rujna 1936.

Na početku svoga »Dnevnika«, kao nadbiskup koadjutor, piše:

»Moj život bit će križni put!«

Sluga Božji Alojzije Stepinac krenuo je smjelo i hrabro prema Jeruzalemu za Isusom, da dade svjedočanstvo na duhovnoj Golgoti. Još kao mladomisnik dvaput je imao biti uhapšen »ni kriv ni dužan.«

Prigodom ubojstva kralja Aleksandra, imao je biti on među onima koje je morala poubijati četnička organizacija. Čudi se samo kako je ubrojen »među frankovce«, on koji se ne bavi politikom, i dalek mu je svaki nacionalizam, koji smatra najvećom herezom svoga vremena. On hrabro i odvažno polazi i na doček posmrtnih ostataka kralja Aleksandra na Zagrebačkom kolodvoru, te odlazi u Beograd, umjesto nemoćnog nadbiskupa Bauera.

Prijetnje njegovoj osobi nikad ne prestaju. Tu je masonerija, komunizam, nacizam i drugi neprijatelji. No najbolnije je za njega što se i Srpska pravoslavna crkva stavila na stranu neprijatelja Crkve.

Ali on se neustrašivo i hrabro bori za prava čovjeka, za prava Kristove Crkve, za istinu Katoličke vjere, za jedinstvo Crkve i vjernost Petrovu nasljedniku.

Dolazi Drugi svjetski rat: uspostava Nezavisne Države Hrvatske. Stepinac je »persona non grata« i za ustaše i za naciste, koji su stvarni gospodari u zemlji, kako će na sudu reći. Rat je otkrio u Stepincu »heroja kršćanske ljubavi, neustrašivog borca za prava čovjeka bez obzira na rasu, klasu i narodnost, naročito vjernog branitelja Katoličke Crkve i papinstva, baš papinstva do smrti« (A. Ivandija). Vrhunac hrabrosti i revnovanja za Božju stvar i za ljudska prava bio je govor na trgu pred Katedralom na svršetku procesije 31. 10. 1943., u kojem je javno osudio rasizam, nacizam, fašizam, logore i sva zla Drugoga svjetskog rata. Imao je biti likvidiran od strane Gestapoa, po ustašama, kako se to jasno vidi iz dokumenata.

Svojem kolegi iz Germanicuma Heribertu Abelu, kanoniku i župniku u Fuldi, koji ga je posjetio prije rata, rekao je na oproštaju: »Umrijet ću kao mučenik!« U Rimu, krajem svibnja 1943., oprostio se od Ivana Meštrovića riječima: »Zbogom, po svoj prilici se više nećemo vidjeti. Ili će me nacisti ubiti, ili komunisti kasnije.«

Nacisti ga nisu. Komunisti će to. Iako su znali da je protivnik i ustaša i nacista i fašista, i njegove su govore umnažali i širili među partizanske borce u šumi, kad je otvoreno napao i boljševike i komuniste, proglašen je od komunista beogradskih još prije svršetka rata »ratnim zločincem.« Što znači to, dobro zna svatko tko je preživio komunistički režim. To znači biti izveden pred »narodni sud«, i u ime »naroda« biti likvidiran.

Dolaskom komunista na vlast 8. svibnja 1945., Stepinac je oslovljen u novinama, zborovima, mitinzima, kao »neprijatelj naroda«, »izdajnik naroda«, bandit, fašist i ustaša, koljač itd. Stepinac je na sve to ostao miran. Nije ostavio svoju zemlju i svoj narod, jer mu je savjest čista.

Dne 8. svibnja 1945. partizanska vojska ušla je u Zagreb. A već 17. svibnja, nadbiskup Stepinac je odveden u pritvor. Dne 2. lipnja 1945. Tito se u Zagrebu susreo s predstavnicima Katoličke crkve i govorio im gotovo otvoreno o stvaranju nacionalne Crkve i o raskolu s Rimom. Predstavnici klera to su odbili i molili da se pusti Stepinac, »najveći živući Hrvat, osim toga prvorazredni narodni i društveni radnik.«

Nadbiskup Stepinac je bio dosta pušten 3. lipnja, i slijedećeg dana sastao se s Titom. Više uvijeno, Tito je iznio svoje, bolje reći, mišljenje Partije, da Katolička crkva mora postati nacionalna Crkva, tj. u službi naroda, tj. komunističke partije, kao nacionalna crkva u Mađarskoj i Kini.

Poslije ovih razgovora Stepinac nastavlja svoj pastoralni rad. Ali, iz izvora znamo, stvara se već široka optužnica protiv njega, koju podržava Tito prisiljen srpskim komunistima i Pravoslavnom crkvom. Stepinac biva napadan, izrugivan, blaćen kao neprijatelj naroda u novinama, na radiju, na mitinzima, na grafitima po gradu Zagrebu. Dolazi do fizičkog napada u Zaprešiću. On boravi na Kaptolu gotovo kao u pritvoru. Policijska kola postavljena su u Bakačevoj ulici nasuprot nadbiskupskoj palači, a udbaši neprestano kontroliraju njegov ulazak i izlazak, kao i svakog koji ulazi k njemu. Pastirsko pismo, koje su potpisali svi jugoslavenski biskupi (22), od 22. rujna 1945., u kojem biskupi sažimlju sve što je već poseb-

no nadbiskup Stepinac u svojim dopisima iznio i uputio federativnoj ili saveznoj vladi, maršalu Titu i predsjedniku Bakariću, izazvalo je bijes Komunističke partije. Iako je u pastirskom pismu pružena ruka dobre volje komunističkim vlastima, da se uredi društvo i država na pravnim temeljima, poštuju prava vjeroispovijesti, savjesti, privatnog vlasništva i zbora, što su komunisti tako brzo potpisali u UN, ništa od toga nisu ostvarili.

Trebalo je sve učiniti da se predsjednik BK ukloni. Kad je 27. siječnja 1946. stigao novi upravitelj nuncijature u Beogradu mons. Joseph Patrick Hurley, Tito je zatražio da Sveta Stolica nadbiskupa Stepinca razriješi njegove službe, da ga ukloni i imenuje drugoga nadbiskupa, jer će ga inače morati zatvoriti. Sveta Stolica je uvidjela spletke komunističke partije. Nije ni pomislila ukloniti Stepinca, »nadbiskupa puna apostolskog žara i obljubljena u narodu«.

Tmasti oblaci su se sve više nadvijali nad nevinom žrtvom komunističke partije, nad zagrebačkim nadbiskupom. Don Giuseppe Carmelo Massucci, tajnik papinog izaslanika opata Marconea, na prevaru je protjeran iz Zagreba. Nadbiskup Stepinac mu je mogao samo usmeno potvrditi svoju nepokolebivu vjernost Svetom Ocu i uz cijenu smrti.

Već 9. rujna 1946., u vrijeme kad se u Nürnbergu vodio krivični proces protiv nacističkih vrhova kao ratnih zločinaca, počeo je proces protiv Lisaka, drugog tajnika nadbiskupa Stepinca, Šalića i drugih. Proces je išao samo za tim da se utvrdi tobožnja Nadbiskupova suradnja s okupatorom i da ga se proglasi neposrednim »učesnikom, podstrekačem i pomagačem križarske terorističke organizacije.« Dne 18. rujna 1946., na nalog javnog tužioca, mons. Stepinac bio je lišen slobode, a 30. rujna, u 10 sati, upravo u isti trenutak, nakon godine dana, kad se bio uspinjao na propovijedaonicu Zagrebačke katedrale da pročita Pastirsko pismo, »ubrojen bi među zločince«, izveden pred novog Pilata. »Braniš se kao Isus pred Pilatom!«, pohvalit će ga javni tužilac Jakov Blažević, na montiranom procesu, ili bolje na »prežalosnom procesu«, kako će ga nazvati Pio XII. I osuđen je. Morala je pasti smrtna osuda. Ali u to vrijeme vodili su se mirovni razgovori u Parizu, a u jugoslavenskoj delegaciji bila su dva svećenika, i trebalo je pokazati »demokratsko« lice pred svjetskom javnošću. Osuđen je 11. listopada »na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od 16 godina, te na gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od pet godina«. Osuđen je »in odium fidei« ('iz mržnje prema vjeri') i odveden u Lepoglavu, a zatim u Krašić, na uvjetnu slobodu.

Sluga Božji došao je u Krašić bolestan. Postoje svjedoci koji govore o postupnom trovanju i zračenju. Sam će reći: »Polako su me trovali...«. Bila je to javna tajna!

Iako shrvan i ugrožen sa svih strana, on tajnim vezama, biskupima i svećenicima ne prestaje slati pisma u kojima razgolićuje komunističku perverziju kojom je pomoću CMD htjela stvoriti nacionalnu crkvu u Hrvata. Nisu uspjeli.

Kad je 3. 12. 1959. primio poziv da se prijavi u stanicu milicije u Krašiću kao svjedok, protiv vlč. Ćirila Kosa, duhovnika u đakovačkoj bogosloviji, te protiv skupine nedužnih bogoslova, reče: »Sada neka ide i moj život, ako sam vrijedan da ga položim. Osim njega ništa mi više na ovom svijetu ne mogu oduzeti« (VD V, 81). U pismu od 17. 11. 1959. piše: »Teror traje nada mnom već punih trinaest godina, ne dajući mi odahnuti ni danju ni noću.«

U pismu gosp. Ciku (16. 1. 1960.), dvadesetpet dana prije smrti, piše: »Straže oko mene budno bdiju i dan i noć. Ali i Bog bdije... Prvi me čuvaju ne bi li mi slomili živce, a Bog me čuva, da ne klonu živci, makar se još povećao bijes i mržnja neprijatelja. Bog me je svakako bolje čuvao.« I petnaest dana prije smrti (26. 1. 1960.) piše: »Ako moj život mora pasti u toj borbi, Bog bio stoput blagoslovljen!« To su mu i posljednje riječi.

Umro je u 14. godini teškog progonstva, terora, zatočenja, kao nakon 14 postaja križnog puta. Uspeo se na Golgotu, legao na svoj krevet koji je postao njegov križ i predao Bogu svoju plemenitu dušu riječima: »Fiat, voluntas tua!« Bilo je to u srijedu, 10. veljače 1960., u 14,15 sati, uoči blagdana Lurdske Gospe, koju je on za života bio počastio tolikim devetnicama i propovijedima. Umro je kao »pravednik« u biblijskom smislu, kao nevin jaganjac, žrtva mržnje i laži, žrtva ljubavi za Isusa Krista i za njegovu Crkvu.

Pio XII., dok se Sluga Božji A. Stepinac još nalazio u zatvoru u Lepoglavi, rekao je skupini hrvatskih bogoslova godine 1946., na pitanje zašto ne imenuje nadbiskupa Stepinca kardinalom: »Zar ne shvaćate, dragi moji Hrvati, da u nadbiskupu Stepincu već imate sveca i mučenika?« Nakon njegove smrti to će ponoviti pape, kardinali i biskupi na svim kontinentima, to će ponavljati državnici i ugledne osobe u mnogim kršćanskim narodima, to će svjedočiti njegov grob koji okuplja vjernike ne samo iz Hrvatske nego i cijelog svijeta i govori o njemu kao svecu i mučeniku.

Veliki štovatelj svetih mučenika

»Svi narodi štuju posebnim načinom svoje svece, pa je pravo da i mi Hrvati iskazujemo posebno štovanje prema onim svjedocima Božjim koji su potekli iz njihove sredine«, piše Sluga Božji u okružnici od 7. 9. 1937.

Nastojao je da se među katolicima Hrvatima proširi kult hrvatskih blaženika, a posebno mučenika Bl. Nikole Tavelića i bl. Marka Križevčanina. Zatražio je od Svete Stolice, da može otvoriti dvije župe na čast tih blaženika. I doista, među prvim novoosnovanim župama, izdaje dekret 1. studenoga 1937. o osnutku župe bl. Marka Križevčanina, koja će 7. studenoga biti otvorena, u Zagrebu, na Selskoj cesti.

Kao pitomac u Germanicumu isticao se u slavlju bl. Marka Križevčanina, koji je bio također pitomac toga Zavoda. Na njegov blagdan, 7. studenoga 1930., podijelio je i prvi mladomisnički euharistijski blagoslov pitomcima.

Dana 11. siječnja 1935., povodom 30-godišnjice proglašenja blaženim bl. Marka, šalje okružnicu časnom kleru i vjernicima nadbiskupije zagrebačke. Poziva sve da dostojno proslave tog »velikana u lju-

bavi i odanosti prema Bogu, sv. Crkvi i njezinoj glavi sv. Ocu Papi.« I Katoličku Akciju u nadbiskupiji zagrebačkoj stavlja pod zaštitu bl. Marka Križevčanina. On će nam isprositi da katolici naše nadbiskupije stupe odlučno pod barjak Kristov i ustrajno započnu »biti bojak dobar« (1. Tim 1,18), da svima udijeli dar nepokolebljive vjere.

Na oproštaju katolika Zagreba s apostolskim nuncijem kard. E. Pellegrinettijem, 5. 12. 1937., među ostalim je rekao: »Istina je, da danas bolje prolaze u svijetu oni, koji su odbacili baštinu djedova. Njima je pristupačna vlast, njima su otvoreni unosni položaji, oni vrijede kao jedini pravi rodoljubi, njima je slobodno sve. Ali mi držimo dobro na umu onu lijepu riječ sv. Augustina: »Extra Ecclesiam totum potest habere praeter salutem! – Izvan Crkve možeš imati sve, osim spasenja« (...).

To isporučite i Sv. Ocu, da nas nikada neće uplašiti bura koja se danas sa svih strana diže na Petrovu lađicu. Jer, ako Krist Spasitelj prividno i spava, mi vjerujemo, da je on uvijek, svaki čas, gospodar situacije na valovima Genezareta i kadar je reći: »Tace et obmutesce!« »Šuti, umukni!« A kad Gospodin i toga ne bi učinio, budite uvjereni, da će se uz milost Božju među hrvatskim katolicima naći ne jedan, nego hiljade, koji će znati, ako bi kada ustrebalo umirati za Krista i Crkvu njegovu, kao što je Marko Križevčanin i bl. Nikola Tavelić i drugi nebrojeni neznani junaci svete vjere, kroz ovih 13 vjekova, otkako nas je ruka Božja privezala uz Petrovu pećinu« (KL 52 /1937/, 617).

Bl. Marko Križevčanin i Sluga Božji Alojzije Stepinac

Blaženi Marko rodio se u Križevcima na prijelazu iz 16. st. u 17., kada su ostali još samo »ostaci ostataka« nekadašnje Hrvatske. Život je bio težak. Radovali se otac i majka djetetu i strahovali za nj. Znali su da će im sin biti borac za krst i slobodu i mučenik za vjeru i dom. Marko se na krilu majke zavjetovao Majci Božjoj, Kraljici Hrvata.

I jedva što je Marko dorastao do oružja, poslali su ga roditelji u vojničku školu u štajerski Gradac. Umjesto za vojnika, časnika, izučio mladić za svećenika u Rimu kao pitomac Germanicuma.

I Sluga Božji Alojzije Stepinac rodio se u teškim vremenima na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Od krila majčina posvećen je Majci Božjoj, te je s majčinim mlijekom usisao ljubav prema Bogorodici. Pokazao se spremnim da bude borac za krst časni i slobodu. Rekao je prigodom svoga imenovanja za nadbiskupa koadjutora na pozdrav Prvostolnog kaptola: »Bio sam spreman za dobro svoga naroda dati sve.«

I u rodoljublju ostaje dosljedan, kao i bl. Marko Križevčanin. U Rimu se još sačuvao vlastoručni potpis mladog bogoslova u Germanicumu: »Marko Stjepan, Križevčanin, Hrvat iz biskupije zagrebačke.«

I Alojzije Stepinac, na pitanje odakle je, odriješito kaže: »Iz Hrvatske«, kako svjedoče njegovi kolege u rimskom Zavodu Germanicum. Alojzije Stepinac ne stidi se svog imena Hrvat ni pred kraljem Aleksandrom, u vrijeme najgore vojne diktature, kad je to ime bilo proskribirano.

U Germanicumu, kamo je stupio 1. 11. 1611., napisano je za bl. Marka da »se dobro vladao« i bio primjerom svojim drugovima i riječju i djelom. I vratio se 11. 9. 1615. u Hrvatsku kao svećenik, pun duha Božjega i ljubavi prema neumrlim dušama.

Za Alojzija Stepinca zapisano je: »Zavod je napustio ljeti 1931., svećenik sa svakog gledišta izvanredno dobra značaja, iskreno pobožan i vjeran u obdržavanju zavodske stege, vrlo marljiv u učenju.«

Vrativši se u svoju Hrvatsku mogao je reći sa svom iskrenošću: »Kao što sam bio za dobro svoga naroda spreman dati sve, tako sam spreman na sve i za Crkvu Katoličku, koja me je od najranije mladosti učila dati svakome što je njegovo i ljubiti sve ljude istinskom ljubavlju.«

Blaženi Marko živio je u doba kada su u Ugarskoj kalvinci nasrtljivo ustajali protiv katolika. U tome se istakao Gabor Betlen i njegova desna ruka Đuro Rakoczy. Ovaj 5. 9. 1619. s 18.000 vojnika osvoji grad Košice gdje su pastirsku službu obavljali blaženi Marko i još dva isusovca: Melkior Grodecz i Stjepan Pongracz. Buntovnici ih svu trojicu uhvate i zatvore u jednu sobu kraljevske palače. Bl. Marka su pokušali pridobiti na otpad od Rima, obećavajući mu dobra szeplačke opatije. Ali on odlučno odbije taj vražji zalogaj ispovijedajući svoju vjeru: »Druge vjere ne poznajem, nego katoličku, a nje ću se Božjom pomoći do zadnjeg daha držati, pa nema obećanja, koja bi me sklonila, da je ostavim.«

Mučili su ih glađu i žeđi kroz mnogo dana. I kad ih nisu mogli otcijepiti od katoličke Crkve i od njezine glave sv. Oca, oteše im sve dragocjenosti i odijela, i doviknuše im: »Spremajte se na smrt!« Kad upitaše za uzrok, odgovore im vojnici: »Jer ste papisti!«

Blaženi Marko umro je u teškim mukama, paljen bakljama, a njegovim drugovima isusovcima Grodeczu i Pongraczu odrubiše glavu. Marko nije prestao zazivati u pomoć Isusa i Mariju, Majku Božju, Kraljicu Hrvata.

I ovdje imamo upadnu sličnost. Montirani, »prežalosni proces« protiv Sluge Božjega Alojzija Stepinca imao je jedini razlog: vjernost sv. Ocu i katoličkoj vjeri. To je otvoreno rekao, tada druga ličnost u komunističkoj partiji Jugoslavije, Milovan Đilas hrvatskom kiparu Ivanu Meštroviću, kad je pitao o osudi koja je protiv Stepinca izrečena. Đilas kaže: »Da vam pošteno kažem istinu, ja mislim, i nisam sam u tom uvjerenju, da je Stepinac čovjek neporočan, postojan karakter, koji se ne da slomiti. On je bio osuđen nevin, ali često biva u povijesti da pravednici budu osuđeni u cilju postignuća nekih političkih ciljeva.« I još: »Mi nemamo ništa protiv njegovog hrvatskog nacionalizma, ali mi ne možemo podnositi njegove privrženosti rimskome papi.«

Dakle, Stepinac je mučenik vjere, osuđen »in odium fidei«, iz mržnje prema Katoličkoj crkvi i njezinoj glavi sv. Ocu papi, osuđen, kao i bl. Marko, jer je papist.

I još neki drugi komunistički glavar rekao je Meštroviću o Stepincu ovo: »To je sigurno čovjek velikog karaktera, bez prigovora, sta-

lan u svojim uvjerenjima. Da je on popustio samo u jednoj stvari, on bi bio sutradan oslobođen... Njegov nam hrvatski nacionalizam nije mnogo smetao. Da je htio proglasiti hrvatsku crkvu, odcijepljenu od Rima, mi bismo ga do neba uzdigli.«

I opet sličnost s blaženim Markom, komu su obećavali brda i doline samo da se odrekne Crkve i vjernosti sv. Ocu.

Blaženi Marko umire s molitvom Gospodinu, i bez traga osjećaja mržnje i prokletstva u srcu, kao pravi kršćanski mučenik.

Sluga Božji Alojzije Stepinac izjavljuje u pismu organu »narodne vlasti«: »Ako režim smatra, da umirem i suviše polagano, onda neka me potpuno tjelesno dotuče, kao što je u pravnom smislu učinio prije 14 godina. Sv. Ciprijan je dao svom krvniku 25 zlatnika prije nego što će mu odsjeći glavu. Ja nemam zlata. Sve što mogu dati, to je molitva za onoga, koji će mi smrt zadati, da mu Gospodin oprosti i dade život vječni, a meni da dade spokojnu smrt.«

U ovom pismu, koje zvuči kao svojevrsna oporuka zrači sva veličina jednog kršćanskog mučenika. Iako ga je neprijatelj prije 14 godina »u moralnom smislu« ubio, i nastavio ga kroz 14 godina ubijati psihički, fizički i doveo ga na rub groba, u njegovom srcu plamti plamen ljubavi za svoje neprijatelje. U pismima iz Krašića, misao vodilja je moliti za progonitelje. U Trećoj oporuci (9. 10. 1959.) moli za oproštenje ako je koga uvrijedio ili mu što na žao učinio: »Sa svoje strane od srca opraštam svima svojim neprijateljima i progoniteljima, kako nas je učio Krist Gospodin.« Tako umiru kršćanski mučenici, najljepši ures Crkve Kristove.

Srce koje ljubi

Sluga Božji Alojzije Stepinac je »znak i simbol trpljenja za pravdu i istinu«, u njemu štujemo »sve nevine žrtve, progonjene i pogubljene... koji su ubijeni zbog vjernosti svoje savjesti i zbog svojeg rodoljublja« (kard. F. Kuharić).

Mučenici Drugoga svjetskog rata, kao sv. Maksimilijan Kolbe, bl. Edit Stein i drugi, nemaju zemaljskih relikvija. Mržnja ljudska, paklena, spalila je njihova svjedočka tjelesa i pepeo bacila u vjetar. Sluga Božji djelomice dijeli sudbinu tih Božjih ugodnika.

U tijeku ekshumacije utvrđeno je da je Sluga Božji pokopan bez tjelesnog srca, mozga i svih drugih unutarnjih organa, te da tijelo Sluge Božjega nije bilo balzamirano, kako je to nakon smrti zatražila zakonita crkvena vlast, već je u njegove krvne žile uštrcano 12 litara formalina i karbolne kiseline, uslijed čega je došlo do neuobičajenih posmrtnih procesa.

Nadbiskup A. Stepinac predvodio je završno slavlje Euhristijskog kongresa u Starigradu na Hvaru, 18. kolovoza 1940.

»Najbolnije i najznakovitije na mene je djelovalo«, piše biskup đakovački Ćiril Kos, (a i na mene, koji sam to prvi put čuo od njega), »otimanje njegova srca. To sam čuo od živoga svjedoka, sada pokojnog kardinala Šepera. Dobrotom liječnika njegovo je srce kao dragocjena relikvija predano mons. Franji Šeperu. Nažalost, našao se Juda, koji je pomogao organima UDBE da zatraže njegovo srce. Isusovo Srce probodeno, njegovo je oteto...uništeno. Ne može se zamisliti veće ljudske i neprijateljske zloće, ali ni većeg simbola njegove žrtve.«

Što je bilo sa srcem i ostalim organima? Spaljeni su u malom krematoriju policijske ambulante u Šarengradskoj ulici u Zagrebu.

Spontano, u svijest nam dolazi njegova propovijed na blagdan bl. Nikole Tavelića, izrečena 1959., tri mjeseca prije smrti. Počima propovijed kako je legendarnom junaku, francuskom kapetanu Latornu d'Auvergnu, g. 1800., tijelo bilo pokopano, ali srce balzamirano. I u mimohodu ponavljali su: »Njegovo je srce među nama!«

I među ostalim kaže: »Kao Juda Makabejac prije bitke, vidi čovjeka sa sijedom kosom i dostojanstvena izgledom, obasjana veličanstvom, i uz to čuo glas: »To je Jeremija, prorok Božji, prijatelj braće, koji se toliko moli za narod i sveti grad« (2. Mak 15, 14). »Zar nemamo pravo vjerovati, (nastavlja Sluga Božji, a mi možemo to sada i na njega primijeniti), da se i naš hrvatski Sluga Božji, zauzima s neba za svoj narod u kojem je rođen i uzrastao, u kojemu je tolike godine sproveo, da mu sačuva propovijedanjem najveći dar Božji, svetu vjeru katoličku?«

Jest, njegovo je srce sigurno s nama i ljubi nas, kao što samo sveci znadu ljubiti: neobično, žarko, ustrajno. On je dakle za nas veliki kapital u nebu, naša obrana, naša pomoć, naša utjeha u jadima i nevoljama, koje biju nas pojedince i čitav naš ispaćeni narod.

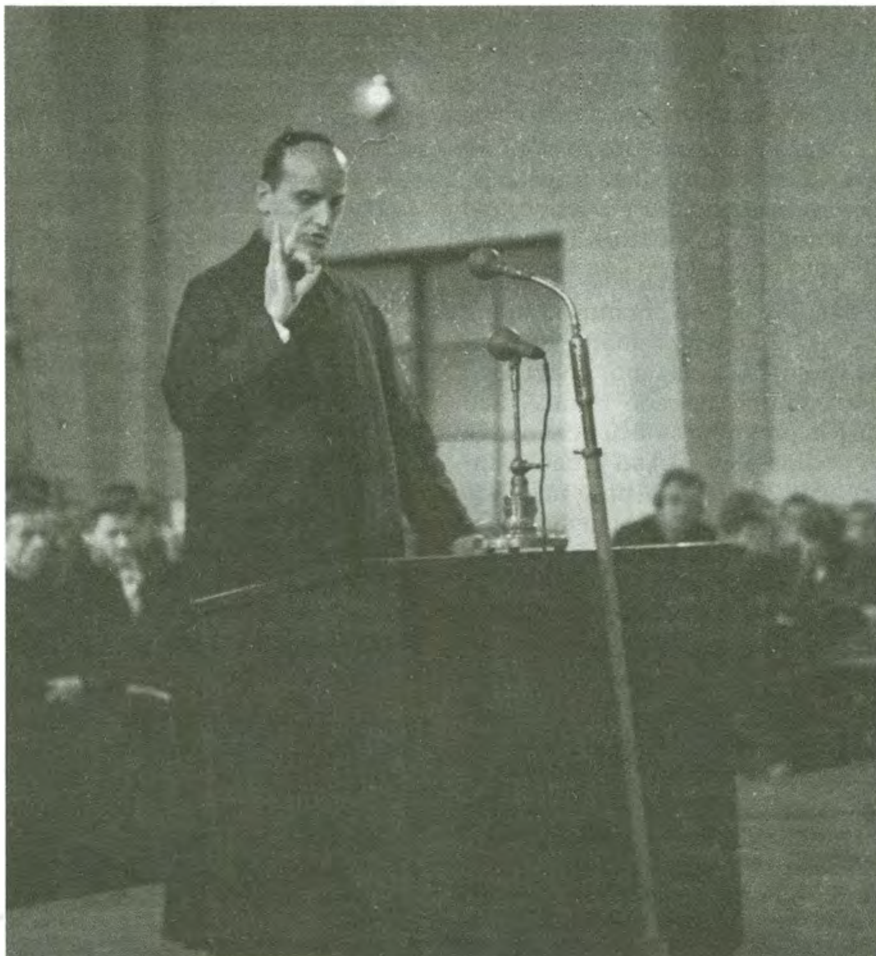
P. Celestin Tomić

Deklaracija o osudi političkog procesa i presude Kardinalu dr. Alojziju Stepincu

Sabor
Republike Hrvatske
na zasjedanju 14.
veljače 1992. donosi

DEKALARACIJU

o osudi političkog
procesa i presude
kardinalu
dr. Alojziju Stepincu

Za vrijeme procesa nadbiskup Stepinac je neustrašivo nastupao braneći Božja i ljudska prava

1. Nakon devet stoljeća uporne borbe za opstanak i ponovno stjecanje državnosti, hrvatski narod ostvaruje svoju vjekovnu težnju za slobodom i neovisnošću.

2. Upravo ovom sazivu Hrvatskog sabora pripala je čast proglasiti samostalnost, suverenitet i neovisnost Republike Hrvatske.

3. Među tisućama i tisućama hrvatskih ljudi, koji su svojim životom i djelovanjem hrabro svjedočili o vjekovnim težnjama hrvatskog naroda, Hrvatski sabor posebno ističe i izražava zahvalnost uzoritom kardinalu dr. Alojziju Stepincu, koji je nepravedno suđen, čime je nanesena nepravda i uvreda hrvatskom narodu.

Na montiranom političkom sudskom procesu nevino je osuđen stoga što je odbio po nalogu komunističkih vlastodržaca, provesti crkveni raskol i odvojiti Katoličku crkvu Hrvata od Rima i Vatikana, sa dalekosežnim ciljem uništenja Katoličke crkve, kao vjekovnog čuvara i zaštitnika očuvanja identiteta i slobode hrvatskog naroda.

Osuđen je stoga što je djelovao protiv nasilja i zločina komunističke vlasti, isto kao što je djelovao u vihoru i okrutnostima Drugoga svjetskog rata, u zaštitu progonjenih, neovisno o njihovom narodnosnom podrijetlu, ili vjerskom svjetonazoru.

Iako hrvatski narod i Katolička crkva nikada nisu priznali osudu nadbiskupu Stepincu, Hrvatski sabor, kao najviše predstavničko tijelo Hrvatske, izricanjem jasnog stava prema nepravednoj osudi kardinala Stepinca, ispravlja jednu povijesnu nepravdu i uvredu hrvatskom narodu.

4. Osudom montiranog procesa i osude nadbiskupu Stepincu, Hrvatski sabor istodobno osuđuje političke procese brojnim nevino suđenim svećenicima, redovnicima i vjernicima, osuđujući na taj način i protunarodni komunistički režim.

Klasa: 740-02/92-01/02
Zagreb, 14. veljače 1992.

SABOR
REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Sabora
dr. Žarko Domljan, v.r.

(NARODNE NOVINE, petak, 21. veljače 1992., broj 9 – strana 121-122).

Uz mjesec Gospine krunice

»Molimo dnevno Gospinu krunicu!«

Kardinal Stepinac dnevno je molio sva tri otajstva Gospine krunice. Za njega je krunica »molitva jednostavna, utješna i moćna.« Premda je krunica, kako reče, za »mnoge bezbošce i kukavice predmet rugla, za njega je ona bila »dragocjeno blago.« Želio je tim blagom opremiti svoje vjernike i svoj hrvatski narod. Takvom nadnaravnom pobudom znao je reći: »Neka ne prođe dan, a da ne bismo izmolili barem jedan dio sv. krunice. Makar malo, ali sabrano, pobožno, iz dubine srca!.« Dapače, krunica je »jedno od najuspješnijih sredstava u našoj ruci, da nađemo milost Božju. Primite je odsada svi u ruke, da vam bude legitimacija u času smrti pred Bogom.«

Iz brojnih propovijedi što ih je Sluga Božji napisao ili izgovorio u čast Presvete Bogorodice i molitve krunice, za ovogodišnji listopad izabiremo tri njegova poticaja na ovu, kršćanskom srcu dragu, i za dublji vjernički život korisnu pobožnost.

\+ + + + +

»Pitat ćete, zašto toliko naglašujemo štovanje Majke Božje? Odgovaramo, zato, jer u Njoj vidimo najveću nadu u ovim strašnim vremenima. Za Nju naime vrijede riječi Svetoga Pisma: 'Blago čovjeku, koji me sluša i koji straži na vratima mojim svaki dan, i koji čuva dovratnike moje; koji mene nađe, naći će život i crpsti će spasenje od Gospoda. Tko se ogriješi o mene, ozlijedit će dušu svoju; svi koji me mrze, ljube smrt!' (Izreke, 8, 34–36). Upravo je napadno, da su svi sveci djetinje štovali Majku Božju i preko nje primili od Boga velike milosti. Sveti Alfons Liguori dnevno je Njoj u čast molio krunicu, svake subote Njoj u čast postio, svaki sat molio pozdrav anđeoski. I gle kako ga je Bog po zagovoru Bogorodice proslavio na zemlji i na nebu! I taj veliki svetac zapisao je riječi, koje bi si morao dobro zapamtiti svaki katolik: 'Ja ne vjerujem, veli svetac, da bi se pakao mogao podičiti, da je jedan jedini prispio tamo, koji je iskreno štovao Majku Božju' (*Okružnica o štovanju Bl. Dj. Marije*, 1938.)«.

\+ + + + +

»Jedna naša pjesma Majci Božjoj veli: 'Tkogod k Tebi teče, Nikad zdvojit neće; Ti sve tužne raduješ, Milostima daruješ!' Neka žena ušla je bila u vlak, poslije onog prvog rata, sa dvoje djece. Sjela je između njih. Neki svećenik, koji se nalazio u vlaku, upita je: 'Vi imate mnogo briga, draga gospođo, vidi vam se to na licu'. 'A, to imam', odvrati ona, 'ali ja se, velečasni, ne ću tužiti. Dragi Bog mi je dao jedno divno sredstvo, koje mi ublažuje sve žalosti.' Pritom je izvadila krunicu i rekla: 'Evo vidite, ovo je krunica. Slavnu krunicu molim za svoga pokojnog muža i najstarijeg sina, koji su pali u ratu, da nas Gospodin Bog opet sve jednom sjedini na dan uskrsnuća. Radosnu krunicu molim za ovo svoje dvoje male djece, da ostanu dobra kao dijete Isus u Nazaretu. A žalosnu krunicu (pritom joj suze dođoše na oči) molim za samu sebe, da kod svih križeva držim visoko glavu, radi djece'.« (*Marija Posrednica milosti*, zbirka propovijedi na Lauretanske litanije, Zagreb 1956.)

\+ + + + +

»Krunicu su dnevno rado molili i veliki učenjaci. Među takove pripada sigurno i veliki fizičar Ampère. Poznata je stvar, kako je onaj veliki francuski karitativni radnik Ozanam u mladosti dospio u tešku krizu radi svoje vjere. Bila je pogibelj, da izgubi svaku vjeru. Tada ga sreća nanese u jednu crkvu u Parizu i opazi klečati jednog časnog starca, koji je svim žarom molio Krunicu, što ju je držao u rukama. Kad je bolje pogledao, opazi, da to nije nitko drugi nego veliki učenjak Ampère. Sve su se sumnje o vjeri isti mah razbile kod Ozanama. Sam je kasnije pričao, da mu je više utvrdila vjeru Krunica Amperè-ova, nego sve knjige i propovijedi (...).

Krunica će pomoći, da se djeca sačuvaju u strahu Božjemu i pokornosti roditeljima. Ona će pomoći, da vlada mir u vašim obiteljima. Ona će pomoći, da se lako snose križevi i nevolje, koje su nerazdruživo spojene s ljudskim životom na zemlji. Ona će pomoći, da mladići i djevojke ostanu čisti i nepokvareni prije stupanja u svetu ženidbu. Ona će pomoći, da se odvrate tolike nesreće od vaših obitelji, od vašeg gospodarstva. Ona će pomoći da starci i starice smireno čekaju na odlazak s ovoga svijeta, uvjereni u zagovor i pomoć nebeske Majke Marije. Ona će pomoći u svim nevoljama i duše i tijela svima onima, koji ju rado i pobožno mole svaki dan. Zato je, vidite, i udesila dobrota Božja, da krunica bude tako praktični molitvenik, kakvoga nema nigdje više na svijetu. Lako ju stisnete u šaku ili držite u džepu. Jeftina je za nabaviti. Dugo može potrajati, više nego ikakova druga molitvena knjiga. Ne treba za nju očala, kao za knjigu. Ne treba čak znati čitati. Mogu je i slijepci moliti. Ona je najljepši ukras u rukama čovjeka kršćanina u času smrti. Može ju ponijeti sa sobom i u grob. A kao što smo malo prije rekli, lijek je za sve jade i nevolje, pomoć za sve potrebe čovjeka kršćanina na tome svijetu.« (*Propovijed na blagdan Gospine Krunice*, u Krašiću 1959.)

Četrdeset i deveta obljetnica sudske presude

Nadnevak ovog broja Glasnika je datum, kad je komunistički režim u Jugoslaviji, zagrebačkog nadbiskupa A. Stepinca osudio na 16 godina robije s prisilnim radom; bilo je to 11. listopada 1946. Taj montirani proces i okolnosti u kojima se zbivao, opisao je Sluga Božji ovim riječima:

»Ja sam dne 18. IX. 1946. drugi puta uhapšen, da me komunistička vlada može izvesti pred sud i maknuti s moga položaja kao predstavnika zagrebačke nadbiskupije i predsjednika biskupskih konferencija.

Nakon što je bila u crkvama pročitana biskupska poslanica, kojom su svemu narodu otkrivene nasilne mjere komunističke vladavine (u rujnu 1945.), tajna je policija »OZNA«, dan i noć stražarila pred nadbiskupskom palačom u Zagrebu, da me živčano slomi ili prisili da pobjegnem iz Zagreba. To bi im bilo milije, da bi mogli reći pred narodom, da sam pobjegao, jer se osjećam krivim. Ja dakako toga nisam smio učiniti, jer bi moj bijeg bez sumnje teško djelovao na katolike u našoj zemlji, koji su dobro znali, da su sve optužbe komunističke partije protiv mene bez temelja i da me se želi maknuti samo zbog toga, što smetam provođenju planova komunizma u našoj domovini.

U međuvremenu je vlada izdala nalog za spremanje procesa protiv mene. Prekopali su sve državne arhive, da nađu dokumenata protiv mene, tražili na sve strane lažne svjedoke, krivotvorili dokumente, i kad su mislili, da je sve spremno, rano ujutro 18. IX. (1946., op. ur.) provalili su u pet i pol sati u nadbiskupsku palaču, da me odvedu. Ja sam se u tom času nalazio u kapeli, spremajući se za svetu Misu. Sluga, na kojeg su naišli, prestrašio se i došao po mene u kapelu, da malo izađem van, ne rekavši mi tko je vani. Kad sam izašao, našao sam na hodniku trojicu ljudi: jednog časnika od »OZNE« i drugu dvojicu, od kojih mi jedan pročitao spis, koji je sadržavao nalog za moje hapšenje. Protestirao sam protiv nasilja, a onda pokupio nešto stvari i pošao s njima u zatvor. Na hodniku i u dvorištu bili su ponamješteni organi milicije na sve strane, da ne bi tko što poduzeo u moju korist.

Mons. J. P. Hurley i Vlč. D. Nežić redovito su pratili tijek suđenja nadbiskupu A. Stepincu

Kad su me doveli u zatvor, stavili su me u jednu malu ćeliju, odakle je bio onemogućen svaki pogled na grad. Oduzeli su mi neke moje stvari, zapitali koje jezike govorim (da se ne bih kada mogao sporazumiti s kojim strancem bez njihovog tumača), onda zaključali ćeliju i predali ključ jednome oficiru, koji mi je lično donosio hranu, da se onemogući bilo kakova veza s kojim čovjekom mimo njihove volje. Nakon dva dana počelo je preslušavanje uz vođenje zapisnika. Pritom se izmijenilo nekoliko ljudi. Tko pozna komunističko sudovanje, taj znade vrlo dobro, da je na komunističkom sudu svaka obrana iluzorna, jer, kako je rekao jedan od njihovih prvaka: »Nema čovjeka u našoj zemlji, kojega mi nismo u stanju izvesti pred sud i osuditi!« Zato im je dobro odgovorio bivši rektor zagrebačke univerze ing. Stipetić, kojeg su streljali zbog tobožnje suradnje s okupatorom: »Jest, i krave su surađivale s okupatorom, jer su davale mlijeko!«

Imajući to u vidu, odlučio sam od početka uskratiti svaki odgovor i tako sam učinio. Na svako pitanje bio je moj odgovor isti: »Uskraćujem odgovor.« To ih je silno razbjesnilo i uznemirilo. Jedan me je od istražitelja konačno upravo molio: »Dajte, dajte govorite, pa će vam se vjerovati.« Kad to nije uspjelo, počeo se jedan drugi groziti: »Ali ćete govoriti na sudu, kad dođe narod.« Taj »narod« su plaćeni propali ljudi, koji su u prvim danima išli od jedne rasprave do druge i prema nalogu vikali na sudu: »Živio pravedni narodni sud.« Zato sam na grožnju odgovorio: »Ne ću govoriti niti na sudu, osim što budem smatrao za dobro.« I tako sam učinio.

Kad je završen istražni postupak, pozvao me je sudac dr. Vimpulšek pred sebe i rekao: »Protiv Vas je državni tužilac podigao tužbu. Možete si birati odvjetnika.« Moj je odgovor glasio: »Odbijam branitelja«. Ponovio sam zapravo isto što sam dao i u zapisnik: »Na sudu, koji ima samo da izvrši nalog komunističke partije, ne ću da se branim.« Nato su mi sami dodijelili dva odvjetnika.

Pred mojom ćelijom u zatvoru dan i noć su se mijenjali stražari i češće, kroz mali otvor od stakla, pogledavali što radim u ćeliji. Već to znade veoma neugodno djelovati na živce čovječje. Međutim, da mi oslabe više živce, došli su mi jednoga dana javiti: »Doći će stanoviti broj stranih novinara u ćeliju, ali Vi ne smijete reći ni riječi.« Došlo ih je skoro dvadeset. Slikali su me, nešto šaputali među sobom i nakon nekog vremena otišli. Izgleda, da su se još uvijek nadali, da ću popustiti u svom držanju i moliti milost na sudu. Kad su vidjeli, da ja ne dajem nikakve izjave, provalila su jednog

dana u moju ćeliju tri čovjeka, od kojih je jedan bio upravo strašnog izgleda. Ja sam bio od silnog umora zaspao kod stola i dakako nisam mogao ustati, kad su ušli u ćeliju (...). Shvatio sam da žele na mene djelovati grožnjom, da će sud zlo ispasti za mene, jer su otkriveni toliki navodni zločini s moje strane, da moram biti teško suđen. Prema tome, očito su me htjeli navesti na kakove izjave, kojima molim milost od suda, kajem se za svoje čine, odobravam rad komunističke partije i tako redom. Rekao sam mu, da je naša savjest mirna. Videći da nema uspjeha, konačno su otišli (...).

Da su falsificirali stanovite dokumente, da me mogu lakše osuditi, to je apsolutno sigurno. Da li su i ruski boljševici imali kod toga posla direktno, ne znam. Ali je prilično vjerojatno, napose kad se sjetim one lažne fotografije, gdje ja, u svojstvu vojnog vikara, prisustvujem odlasku hrvatskih mornara na Crno More, a uz mene Legat Papin Mons. Marcone i moj pomoćni biskup Mons. Lach.

Sav proces bio je pripreman mjesecima s najvećom pomnjom. Sve je bilo učinjeno u vidu, da mi klonu živci: dvorana posebno opremljena, brojni strani novinari, razni fotografi, karikaturisti, najmljena publika, da izvikuje parole prema želji komunističke partije, bezbrojni stražari i tajni agenti itd. Najveću su pomnju upotrijebili, da ne bih ja bilo s kime kroz to vrijeme izmijenio ma i jednu riječ ili samo pogled. Kad su me jednog dana iznenada iz sudske dvorane doveli autom u zatvor, neki su robijaši bili zaposleni u dvorištu zatvora. Kad je to opazio agent, koji je sjedio uz mene u autu, skočio je sav uznemiren van i povikao onim robijašima: »Tamo gledajte! Tamo gledajte!« Nisu me smjeli vidjeti, da ne bih ja dao barem okom kakav znak njima ili oni meni. Onda su me brzo skinuli s auta i odveli u moju ćeliju. Tek kad sam bio zaključan smjeli su se oni ljudi vratiti na posao.

Konačno je pala osuda na šesnaest godina prisilnog rada i pet godina gubitka građanskih i političkih prava.«

Zlatni jubilej služenja sestara Kćeri Božje Ljubavi u Zagrebačkoj katedrali

Na Alojzijevo, 21. lipnja 1995., na imendan Sluge Božjega, u Zagrebačkoj katedrali euharistijsko slavlje je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. Tim euharistijskim slavljem spomenuo se i 50-godišnjeg služenja sestara Kćeri Božje Ljubavi u Zagrebačkoj katedrali. Nakon mise je s. Lina Plukavec prikazala povijest dolaska sestara na službu u Katedralu, povijest svoje Družbe, te istaknula:

»U radosnom sjećanju na nedavne nazaboravne događaje, kad je s nama u ovoj Prvostolnici molio sam Sv. Otac Ivan Pavao II., kao i u nadi iščekivanja skore beatifikacje zagrebačkog nadbiskupa, Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, u vjerničkom hodu – s našim trećim kanoniziranim svecem, prema velikom Jubileju Trećeg Tisućljeća, okupili smo se zahvalna i puna srca zahvaliti Trojedinom Bogu za sve milosti i darove kojima nas je obasipao kroz 50 godina služenja u prostorima ovog Doma molitve, nadanja i čuvanja nam dragocjene baštine i našeg narodnog identiteta.

U Katedralu nas je pozvao sam nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, čijeg se dragog imendana danas spominjemo, a danas se sa zahvalnošću radujemo u zajedništvu s njegovim nasljednikom, Uzoritim kardinalom Franjom Kuharićem, 50.-godišnjici svećeničkog i 31. godišnjici biskupskog i nadbiskupskog mu služenja.

Nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, sa svojim najbližim suradnicima, pozvao nas je u teškim vremenima završetka Drugoga svjetskog rata. Tada su mnoge redovnice morale napuštati i samostanske prostore kao i dotadašnje djelatnosti, posebice na kulturnom i prosvjetnom području. Tako i sestre Kćeri Božje ljubavi ostaju bez svojih najvitalnijih djelokruga i samih zdanja izgrađenih vlastitim trudom i odricanjima. Osim ovih žalosnih događanja, ovoj Družbi pripadaju i sestre Drinske mučenice, i od njih pet, dvije su rodom iz područja Zagrebačke nadbiskupije (...).

Sestre Kćeri Božje Ljubavi na svečanoj misi u katedrali o 50-godišnjem jubileju

Godine 1938. osnovan je u Novoj Vesi 16 Dom Gospe Lurdske u koji su primane studentice, a kojima je brižni kateheta bio kasniji zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Šeper. Njegovom pak brigom i zauzetošću, sestre sakristanke su dobile siguran smještaj u sklopu Nadbiskupskog dvora, gdje se i danas nalaze.

Ovdje se vidi dalekovidnost i zauzetost tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa, a danas Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, koji je u to vrijeme po zagrebačkim predgrađima dao graditi nove župne crkve, a jednako se tako brinuo i za duhovnu izgradnju svojih vjernika. Međutim dolaze teški dani za Crkvu u Hrvata, kad on sam mora sve više braniti osnovna ljudska prava i slobodu svakog čovjeka, te predaje i upravu Nadbiskupije i Katedralu u sigurne ruke u sve vrijeme zatočeništva, a u kojoj i on sam nalazi smirenje iza mučeničkog mu života (...).

Zagrebačka katedrala je i Hrvatski Panteon velikana, biskupa, nadbiskupa, kardinala, banova, mučenika, a od 1960. godine u naručaj prima i novog mučenika, čiji grob postaje mjesto molitve i topline. Otada imamo novu utvrdu i obranu i vjerujemo da je njegovim zauzimanjem kod Trojedinog Boga ostala pošteđena od najnovijih zala koja su nas mogla zadesiti u ovom strašnom Domovinskom ratu.

Tako je Katedrala pravo mjesto molitve, pobožnosti i zauzimanja za potrebe svih naših ljudi. U njoj su održane sve najljepše pobožnosti, koje su utisnute duboko u vjerničkim srcima. Živi Krist u Euharistiji, osim u svagdašnjim i nedjeljnim sv. misama, slavljen je i u velikim zborovima euharistijskih kongresa. Svi obredi su srasli s divnim sakralnim prostorom, obrednim ruhom i simbolikom, a najviše s dušom zagrebačkog svećenstva, nadpastira i vjernika, svojstvena čitavom hrvatskom narodu u sačuvanoj baštini kao što su, između ostalog, i naše crkvene pjesme.

Svi naši pastiri, biskupi i nadbiskupi, na poseban su način štovali BD Mariju. Zato je i uprava Nadbiskupije, odmah nakon proglašenja dogme Marijina Uznesenja na Nebo, 1. studenoga 1950. godine, zamolila Sv. Stolicu da bi BD MARIJU NA NEBO UZNESENU zauvijek proglasila PRVOTNOM ZAŠTITNICOM Zagrebačke katedrale.

Molbi je udovoljeno odlukom Kongregacije za obrede 1951. godine. Primjećujem da se danas umjesto srednjovjekovnih sedam kula-utvrda oko katedrale istaknu duhovne utvrde. Na sjeveru: Samostan franjevaca na Kaptolu i Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište; na istoku: Sestre Majke Terezije i Družba salezijanaca, čuvara Nadbiskupskog konvikta; na jugu: Nadbiskupski Duhovni Stol te Sestre milosrdnice i Kćeri Božje ljubavi – sakristanke; na zapadu: Majka Božja s anđelima stražarima, raspoređenima na sve 4 strane svijeta. Njezin lik pred katedralom sa čežnjom u srcima nose i naši ljudi u iseljeništvu (...).«

Imenovan novi Pro-Pročelnik Kongregacije za proglašenje svetaca

Dana 14. lipnja 1995. L'Osservatore Romano je objavio imenovanje novog pročelnika Kongregacije za proglašenje svetaca. Mons. Alberto Bovone, kao Pro-Pročelnik toga je dana naslijedio kard. Angela Felicija. Mons. Bovone rođen je 11. lipnja 1922. u mjestu Frugarolo, biskupija Alessandria u Italiji. Izabran je za naslovnog biskupa Cezareje Numidijske 5. travnja 1984. i posvećen 12. svibnja 1984. Do sada je vršio službu tajnika Kongregacije za nauk vjere, kojoj je dugo godina bio Pročelnikom naš kardinal Franjo Šeper. Budući da službu pročelnika svih rimskih kongregacija obavljaju kardinali, a mons. Bovone to nije, u nastupu će obnašati naslov Pro-Pročelnika.

+ + + + +

Glazbeni natječaj za pjesmu o Euharistiji

Nakon objavljivanja natječaja za uglazbljenje pjesme euharistijskog sadržaja: »ŠTO ZNAČI ISUS«, koja je pronađena u pismenoj ostavštini kard. Stepinca, na adresu Postulature je prispjelo dvadesetak skladbi. Nakon što su glazbeni stručnjaci ocijenili njihovu glazbenu vrijednost pozivamo skladatelje s pseudonimima: **Ljiljan, C-dur** i **M.K.-Karlsruhe** neka se jave u Uredništvo Postulature kako bi u dogovoru s Postulaturom odredili pjevača i sastav koji će javno izvesti njihovu skladbu. Razmišlja se, naime, u trodnevnici za Stepinčevo, javno izvesti tri najbolje melodije, između kojih će posebno sastavljen stručni odbor i nazočni vjernici, za potrebe liturgijskog pjevanja, odabrati najbolju skladbu.

+ + + + +

Ređenici 1945. - Zlatomisnici 1995.

Iz spomen albuma Sluge Božjega: poglavari i sjemeništarci sa Šalate poklonili su svome Nadbiskupu slike o desetgodišnjem djelovanju interdijecezanskog sjemeništa: 1929-1939; među maturantima nalaze se uz kard. Franju Kuharića i neki ovogodišnji zlatomisnici

U subotu 15. srpnja 1995., zagrebački nadbiskup i kardinal Franjo Kuharić, proslavio je zlatni jubilej svoga svećeničkog poslanja. Uz Apostolskog Nuncija, nadbiskupe, biskupe, 250 svećenika, predstavnike crkvenih i državnih vlasti, te Božjeg naroda, suslavljenici su bili i njegovi kolege zlatomisnici: Mirko Cigrovski, Faustin Čubranić, Matej Duduković, Lovro Galić, Augustin Holi, Josip Kovač, Hrvoje Lisac, mons. Marijan Radanović, mons. dr. Ivan Tilšer i trećoredac o. Vinko Pulišić.

To je zlatomisničko slavlje obnavljalo radost svećeničkog ređenja kojim je, 15. srpnja 1945., Sluga Božji Alojzije Stepinac zaredio u Zagrebačkoj katedrali bogoslove 5. i 6. tečaja. Sveukupno 15 ređenika za Zagrebačku nadbiskupiju: 11 iz petog i 4 iz šestog tečaja. Očitovao je pritom, prema svjedočanstvu kardinala Kuharića, dvije značajke svoje ljubavi prema svećeničkom poslanju u Crkvi: zaredio je i mlađe pripravnike, jer nije znao kakvim se vremenima išlo u susret i hoće li moći dogodine zarediti nove svećenike. Da još više istakne veličinu svećeničkog reda, zaredio je nove svećenike u Katedrali, pod pontifikalnom misom u 9 sati, pred očima Božjeg naroda i u javnosti, što je bilo novost, budući se do tada zaređivalo u tijeku jutarnje mise, u bogoslovskoj kapelici.

Ozbiljnost toga ređenja, prema svjedočanstvu kardinala Kuharića, Sluga je Božji ocijenio riječima izgovorenima u zdravici u čast ređenicima: »Šaljem Vas u krvavu kupelj!«, što je značilo u neizvjesnost, progonstvo, smrt. Naime, bilo je to vrijeme kada se »nasrnulo na Crkvu, progonilo se i ubijalo svećenike«. (Propovijed o 30-oj obljetnici vlč. Josipa Vranekovića, krašićkog župnika.)

Tjeskobe toga doba, Sluga se Božji prisjetio kao sužanj u Krašiću, o 14. godišnjici toga ređenja, 15. srpnja 1959., rekavši vlč. J. Vranekoviću: »Nijedno godište nije ređeno u takvim okolnostima, kao Vaše, odkada postoji Zagrebačka nadbiskupija. Nikada ne ću zaboraviti tog trenutka. I Bogu hvala svi ste se do danas dobro držali!« (*Vranekovićev Dnevnik*, sv. V, 31). Neka Sluga Božji zagovara zlatomisnike i svekoliki Božji narod. Glasnik čestita zlatomisnicima i zahvaljuje im na svekolikoj podršci oko proglašenja blaženim njihova Biskupa zareditelja.

Popratne misli uz film »Kardinal Stepinac«

Uoči dana državnosti, 29. svibnja 1995., na Hrvatskoj je televiziji, a u seriji režisera Daniela Marušića »Hrvati koji su stvarali svijet«, prikazan film *Kardinal Stepinac*. Scenarij za taj film napisao je gosp. Ivan Bakmaz. Nakon prikazivanja filma u javnosti su se očitovala vrlo različita gledišta i prosudbe tog filmskog ostvarenja.

Nekoliko dopisa s osvrtom na film ili s molbom za njegovu javnu ocjenu, prispjelo je i na naslov Postulature. Budući da je u javnosti do sada objavljeno više tekstova koji su iscrpno prikazali uspješne domete i nepobitne manjkavosti u ostvarenju ovoga filma, čitateljima donosimo prikaz misli kojima je Postulatura uznastojala pripomoći što istinskijem filmskom ostvarenju.

Naime, kad je na adresu Postulature prispjela molba za osvrt na scenarij gosp. Ivana Bakmaza, ured Postulature je, dobronamjerno, prije početka snimanja filma, pismeno (25. travnja) i usmeno (29. travnja 1995.), predočio gosp. režiseru i piscu scenarija načela koja je potrebno slijediti radi što istinitijeg povjesnog prikaza Kardinalove osobe i predočavanja njegova duhovnog i moralnog značaja.

Načela za snimanje filma o kardinalu Alojziju Stepincu

1. Kardinal Alojzije Stepinac nije jednostavan lik i stoga ga treba predstaviti u njegovoj izvornosti. On je stup Crkve u odnosu prema svim totalitarnim režimima i diktatorima: stup vjere! Njegovo temeljno opredjeljenje je bogoljublje, čo-

vjekoljublje, domoljublje. Bio je najhrabriji biskup pod njemačkom okupacijom. Hrabro je i neustrašivo branio i zastupao ljudska prava i osobe, ustajući protiv svih povreda tih prava i protiv ideologija koje su nijekale dostojanstvo ljudske osobe. I njegovo rodoljublje bilo je ukorijenjeno u evanđeosko čovjekoljublje, isključujući svaku nepravdu prema drugom narodu.

Stoga je potrebno zahvatiti ga s velikim poznavanjem, kako njega osobno u kontekstu povijesnih događaja, tako i poštivajući sve složenosti povijesnih okolnosti u kojima je živio.

2. U svim svojim nastupima, Alojzije Stepinac je bio vjeran svome vjerničkom uvjerenju. Kad je rekao da bi, ako bi se još jednom rodio, odabrao život seljaka ili svećenika, jer je u tim zvanjima vidio čovjeka najbližeg Bogu, očitovao je kako zapravo sav njegov život izvire iz nadnaravnih poticaja i kako je sav usmjeren prema Bogu. On prema svakom pozivu zauzima jasan stav i vjerničko očitovanje. S koliko se samo dostojanstva približavao osnivanju obitelji! U njegovim pismima djevojci Mariji Horvat očitovana je posvemašnja kršćanska vizija braka i razmišljanja koja bi mogao bio potpisati i kao Nadbiskup i kao Kardinal. S koliko poštovanja i ozbiljnosti u tim pismima nastupa pred ženskim bićem! Koliko poticaja na suzdržljivost, samosvladavanje, molitveni život, obiteljsku slogu, bračni moral i zajedništvo! Ta su pisma snažno svjedočanstvo kako se on kao mladić, nije dao slomiti osjećajima niti zaokupiti bezvrijednostima. Film o njemu to ne bi smio zaobići.

Isto je tako pobudan i njegov život u rimskom sjemeništu »Germanicum.« Ne pamti se u povijesti te ustanove da je ikoji student popraćen na odlasku s ocjenom: »Solidissimus in omnibus!« (Najbolji u svemu!).

Ako ga se ne zahvati u srž, bit će karikatura.

3. I prikazivanje svih njegovih protivnika zahtijeva ozbiljnost. Nitko nema pravo razvodnjavati povijesne riječi izgovorene u optužnici, jer ona dovoljno pobija samu sebe. Stoga je potrebno navoditi točne riječi koje je sudac naveo i kojima je Sluga Božji odgovarao. Tu ne smije biti ismjehivanja nikoga, niti krivotvorenja riječi.

4. U svemu treba biti realan. Stoga nije umjesno izmišljati riječi i stavljati ih u usta stražara. Sigurno je da su oni bili indoktrinirani jednom ideologijom koja je u sebi, u mnogočemu bila usmjerena protiv Boga, Crkve i vjerskog života; no pokraj bezobzirnih i drskih stražara bilo je i uljudbenih; nadbiskup Stepinac ih poimence spominje. Isto tako u Lepoglavi: neka se ne svede sva radnja na grube izričaje stražara, nego više na njihove nepristojne postupke. Zbog takvih postupaka Nadbiskup je intervenirao moleći da mu se dodijele kulturniji stražari.

Glumac Marko Torjanac tumačio je ulogu kardinala Stepinca

5. Sigurno, on je nailazio na nerazumijevanje i ponižavanja predstavnika vlasti, svih, osobito komunističkih. Kad je pisao promemorije i pisma dr. Bakariću ili Titu, takvi su dokumenti vraćani s obrazloženjem kako naslovnici »ne mogu primiti pisma takva sadržaja.« A u tim se pismima zastupalo prava Crkve, prava naroda, prava na kršćanski odgoj, brak, tisak, slobodu ispovijedanja vjere, dostojanstvo ljudske osobe, zakonski tretman zatvorenika i osuđenika, pa i mrtvih. No, kraj svih tih nekorektnosti vlasti, nadbiskup Stepinac nije se dao ušutkati niti slomiti.

6. Radnja filma o kardinalu Stepincu nužno uključuje sukob svjetova: bezboštva i vjere, totalitarizma i novog, slobodnog, Božjeg svijeta. Kardinal Stepinac je svojim stavom, svojim govorenjem i svojim životom odvažan promicatelj toga i takvoga Božjeg svijeta kojemu ne može nauditi sva bezobzirnost bezboštva. O taj i takav evanđeoski stav Sluge Božjega Alojzija Stepinca razbija se nasrtljivi i grubi nalet bezboštva, koji nije birao sredstva niti načine kako bi oborio taj Božji svijet na ovim prostorima svijeta. Nikakovo lukavstvo bezbožnika nije ga moglo iznenaditi niti ponuda potkupiti.

7. Točno je to da je javni tužitelj Jakov Blažević bio grub prema Nadbiskupu, nije birao riječi niti načina da ga ponizi. U svojoj partijskoj ambiciji nije bio toliko dalekovidan kako je u toj protucrkvenoj raboti, poput montiranog suđenja nadbiskupu Stepincu, on samo izvršitelj naloga poslodavaca koji su htjeli na brzinu obračunati s Katoličkom crkvom i hrvatskom sviješću. Pa niti optužnica nije u cijelosti njegovo djelo, premda se njime naveliko hvalio, već je djelo UDBE, A. Rankovića, dr. Hrnčevića, dr. Krausa, a nije isključena niti asistencija prijatelja iz Moskve. Stoga film o Alojziju Stepincu ne može mimoići činjenicu koliko je to bio jadan sud, koji se odvijao kroz nasilje i nad optuženima, i nad svjedocima i nad dokumentima. Blažević je bio grubi izvršitelj viših partijskih naloga i interesa.

8. Suđenje nadbiskupu Stepincu bilo je suđenje Katoličkoj crkvi koju se htjelo odvojiti od Rima i stvoriti nacionalnu crkvu. U tom pravcu je bezbožni državni sustav nastavio djelovati promicanjem staleškog udruženja svećenika. Išlo se za stvaranjem podjele između biskupa i svećenika, stvaranjem proturimskog raspoloženja i nepovjerenja među klerom. To je djelo UDBE i to treba povijesno osvijetliti, a ne prikrivati.

Zbog svih tih činjenica, jedan ozbiljan filmski prikaz ne bi smio umanjivati ulogu pojedinaca, ali niti karikirati osobe uključene u tu veliku dramu povijesti Crkve u ovom dvadesetom stoljeću.

Općenite primjedbe na predočeni scenarij filma

1. U scenariju se susreće puno povijesnih netočnosti.

2. Scenarij je daleko od realnog prikaza osobe Alojzija Stepinca.

3. U scenariju je odsutna nadnaravna značajka Kardinalova lika i njegove osobe.

4. Čitatelj scenarija ne može saznati pravi razlog njegove osude.

5. U scenariju nema niti spomena o progonu Crkve, vjeronauka, o nepravednim osudama svećenika.

6. O kardinalu Stepincu ne može se govoriti i pisati kao o Moši Pijadi ili Marku Oreškoviću.

7. Scene u sudnici naglo završavaju jetkim primjedbama Javnog tužitelja, a ne prikazuje se Nadbiskupov jasan stav na te primjedbe; tu bi trebalo prikazati hrabar ljudski i odvažan vjernički značaj kardinala Stepinca.

8. Zašto se prešućuje ili uopće ne dotiče montiranje procesa sa strane tajne policije (UDBE)?

9. U scenariju ima previše sarkazma za jednu emisiju ozbiljnog sadržaja.

10. Scenarij se doima kao doprinos proslavi antifašističke obljetnice, a ne vodi računa o duhovnom i moralnom liku kardinala Alojzija Stepinca, zastupnika Božje pravde, evanđeoske slobode i biblijske pravednosti.

Pojedinačne primjedbe

1. Službenici MUP-a bili su korektni prema Nadbiskupu kad su ga dovezli iz Lepoglave u Krašić; nigdje nisu zabilježene grubosti niti prema župniku (str. 3) ... izraz »pop« ovdje ne stoji!

2. Na fronti Prvog svjetskog rata Alojzije nije činio znak križa nad mrtvima (8). Odrješenja je davao p. M. Vanino.

3. Zakletva je moralni čin! Kako se može vodom oprati (9)?

4. U stavu A. Stepinca nema mjesta za »pravljenje važnim!« osobito ne pred volovima, konjima, ... neukusno (13) ... vulgaran rječnik!!

5. Razlaz između Alojzija i djevojke Marije Horvat nije bio dogovaran u razgovoru kod stola ... već je ona njemu pismenim putem otkazala bračnu ponudu (15).

6. Barbara, majka Alojzijeva, nije sjala od sreće vidjevši ga u »svinjcu i među peradi.« Majčinu ljubav prema njemu treba drukčije prikazati.

7. U Krašiću djecu nitko ne zove »pilad« – neukusan cijeli odlomak; u Krašiću se govori drugačijim narječjem (17).

8. Ne čini se točnim da su ga zvali »Lojz«! Možda Lojzek ili Slavek!?

9. Nije jasno što je zapravo duhovnik tumačio profesorima (20).

10. Nogomet se ne igra rukom (20)!

11. Zar je sudjelovao u pljački s Hitlerom (21)?

12. Kapelan u Zelini nije trebao biti moralno problematičan. U pitanju je župnička ambicija (22s.).

13. Kod otvaranja župe u Zelini nitko nije ubijen (26)!

14. U hapšenju Nadbiskupova brata neumjesno je ispitivanje vjeronauka; tu su bila razračunavanja druge vrste (37)!

15. Scena 28. je hvalopojka partizanima – blijedi dojam Nadbiskupa pred komesarom (43).

16. Križari se nisu borili s Nijemcima i Talijanima protiv svoga naroda (48)!!!

17. Proširivanje optužnice otpočelo je 18. rujna!!! a ne za vrijeme suđenja Nadbiskupu (54).

18. U Lepoglavi nije Nadbiskup hranu dobivao iz župne kuće (56).

19. Netočan izvještaj o smotri »crnog bataljuna« i raportiranje Nadbiskupu (57).

20. Neukusna je primjedba na župnika (pokorničko slavlje) (60).

21. Pas »Campek« na reštu ... u biti je druga slika nego u scenariju (61).

22. CMD je djelo UDBE, a ne mons. Rittiga (62)!!!

23. »Bolje Isusovo siromaštvo, nego Judin dinar!« su Kardinalove, a ne Župnikove riječi (62).

24. Loša scena s uginućem psa »Campeka« (63).

25. Narod je donosio hranu u župni dvor, ali gozba s puranom, dok je Kardinal na dijeti i gotovo invalid, je neumjesna; tu uvrstiti scenu s janjetom (63)!!

26. Kardinal se nikada župniku nije obraćao sa »Ti«, već sa »Vi.«

27. Kardinalove riječi kandidatu za svećeništvo glasile su: »Ako želiš usrećiti sebe i koristiti svome narodu .....!« (64) – to je Kardinalova misao.

28. Mons. Oddi nije bio u Vatikanu kad je nadbiskupa Stepinca obavijestio o imenovanju za Kardinala, već u Beogradu (65).

29. Završetak scenarija napravljen na brzinu. Scena umiranja i suđenje u Osijeku su u razmaku od dva mjeseca, a ne u istom danu.

Što je od tih načela i primjedbi režiser prihvatio, čitatelji Glasnika mogu najbolje sami procijeniti. Nažalost, gotovo ništa!.

A šteta je ne iskoristiti sve bogatstvo sadražaja po kojima se Božje djelovanje očitovalo u osobi i životu kardinala Stepinca, oblikujući ga u suvremenog, nepatvorenog i istinskog Božjeg prijatelja, sveca. Zato se već ovdje potiče na razmišljanje o oblikovanju grupe stručnjaka, povijesničara, teologa i književnika, koji bi pripremili jedno takvo filmsko ostvarenje.

Uz opravdane primjedbe, Uredništvo Glasnika čestita gosp. redatelju i svim djelatnicima koji su ostvarili film »Kardinal Stepinac« koji je, svojom porukom, od svih do sada viđenih, najistinitiji u predstavljanju lika i djela kardinala Alojzija Stepinca.

* * * * *

Predstavljena nova knjiga o kardinalu Stepincu

U srijedu 3. svibnja predstavljen je u dvorani »Vijenac« na Kaptolu u Zagrebu vodič Spomen-zbirke Sluge Božjega pod naslovom: »Sluga Božji Alojzije Stepinac«, koji ukratko sažimlje povijesnu zbilju njegova života i poruku njegove duhovnosti.

Predstavljanju knjige bili su nazočni kard. Franjo Kuharić, mons. Giulio Einaudi, apostolski Nuncij u Hrvatskoj, mons. Đuro Kokša, mons. Juraj Jezerinac i mons. Marko Culej, pomoćni biskupi zagrebački, predstavnici Prvostolnog kaptola, bogoslovi i velik broj vjernika.

Vodič su predstavili: Dr. Stjepan Kožul, tajnik Zagrebačke nadbiskupije, govoreći o pastirskom i moralnom liku Sluge Božjega; prof. Miljenko Pandžić koji je govorio o Sluzi Božjemu na temelju dokumenata sačuvanih u Državnom arhivu Hrvatske, te p. Celestin Tomić, koji je u osobito nadahnutom izlaganju usporedio mučenički značaj bl. Marka Križevčanina i kardinala Alojzija Stepinca.

Prve primjerke vodiča, kardinal Kuharić uručio je ministru dr. Juri Radiću, mr. Anti Petricu, ravnatelju zaklade »Ante Bruno Bušić«, te Martinu Pastuoviću, članu Upravnog odbora »Plive«, koji su pronalazili dobrotvore, te koji su, uz Odbor za pripremu Papinog pohoda Republici Hrvatskoj, najviše pridonijeli uređenju Spomen-zbirke.

Na nešto više od 100 stranica vodič donosi kratak životopis, Kardinalov govor na sudu i dvije oporuke Sluge Božjega. Opremljen je crnobijelim i kolor fotografijama iz Kardinalova života i procesa njegove beatifikacije, te literaturom. Svojim sadržajem, vodič je najnoviji prinos boljem poznavanju kardinala Stepinca, kao svjedoka vjere utemeljena na Bibliji i predaji Crkve, te pastira Crkve koji je svoj život dragovoljno prinio za jedinstvo Crkve, što je potvrdio mučeničkom smrću. **Vodič se može naručiti na adresu Postulature ili Glasnika, Kaptol 31, 41000 Zagreb; cijena s poštarinom 35 kn.**

Prve primjerke knjige »Sluga Božji Alojzije Stepinac« kardinal Kuharić uručuje dr. Juri Radiću, Ministru obnove Republike Hrvatske, dominístru gosp. A. Petricu i gosp. Martinu Pastuoviću, članu upravnog odbora Plive.

* * *

Kardinal Kuharić, nakon što je zahvalio Ministarstvu za razvoj i obnovu na darovanoj opremi namijenjenoj uredu Postulature, govorio je o suvremenosti osobe i poruke Sluge Božjega. Ističući ispravnost kardinala Stepinca i njegova stava u zastupanju i obrani katoličkih načela i kršćanskog nauka, kardinal Kuharić je nastavio:

»Koliko je zla izrečeno o Sluzi Božjemu Alojziju Stepincu. A on je bio osoba koja je nadahnjivala dobrom, istinom, pravdom, ljubavlju, protiv svakog oblika mržnje jer je mržnja uvijek saveznica laži. Sotona je lažac. Stoga je mržnja djelo Sotone. Bilo bi potrebno istražiti sve laži izgovorene i napisane protiv kardinala Stepinca. Mržnja je u svojoj biti uvijek protiv čovjeka. Mržnja je stvarala kršćanske mučenike i mučenici su redovito »žrtve mržnje.« Progonjeni su i ubijeni zbog vjernosti svojoj savjesti.«

Prisjećajući se nekih laži izmišljenih protiv kardinala Stepinca i objavljenih u novinama u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata, kardinal Kuharić se spomenuo i svjedočanstava mnogih svećenika, bogoslova, sjemeništaraca i vjernika koji su u vojsci bili suđeni i osuđivani braneći časni lik svoga Nadbiskupa i hrvatskog Metropolite, te nastavio:

»I to je bilo mučeništvo, jer nije mučeništvo samo kad nekome svjedoku Kristovu glavu odsijeku, nego kad ga sustavno, iz dana u dan, nepravedno sude i proganjaju.

Tretman osobe Nadbiskupa Stepinca u javnosti, koji je bio zasnovan na lažima i klevetama, proizlazio je iz strašne mržnje. Sukobila su se bila dva svijeta: nebo i pakao. On je u tom sukobu branio Božju čast, istine vjere, te postao jasno svjetlo u mraku koji se

spustio na Europu. Tom strašnom protučovječjem i protubožjem nadiranju neustrašivo se opro jedan čovjek: Alojzije Stepinac. I kad ga se otkrije u tom svjetlu, na tom zadatku, nepobitno se otkriva kako on ljubi svim srcem: i Boga i čovjeka i svoj narod. Navali mržnje on je suprotstavio bedem ljubavi.

A ta ljubav u njemu se nije rađala iz nikakovih hipoteza, već iz vjere. Mi danas živimo u vremenu strašnih hipoteza koje su Crkvi nanijele veće rane iznutra, negoli joj ih je nanijelo bezboštvo. Kakova se graja podigla unutar Crkve, kao odjek hipoteza o bitnim značajkama Crkve i sadržajima vjere. Kardinal Stepinac nas poziva i opominje da svoju vjeru i ljubav postavimo na čvrstu stijenu pravovjerja, a ne na pijesak hipoteza o vjerskim istinama.

U tom svjetlu valja promatrati i svetačku i mučeničku smrt Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Bog ga je pozvao k sebi da mu prištedi mučeništvo radi unutarnjih kriza Crkve koje su pokosile tisuće zvanja, koje su ispraznile sjemeništa, ispraznile duše. Te su rane plod hipoteza. Stoga je potrebno povijest čitati ne samo iz novina, nego iz Biblije, kako je to činio i Sluga Božji Alojzije Stepinac. Upravo zato nam je on potreban kao uzor, svjedok, zaštitnik i zagovornik.

Gosp. Tihomir Golub, bogoslov, na predstavljanju knjige: »Sluga Božji Alojzije Stepinac« čita okružnicu Sluge Božjega o čašćenju Bl. Marka Križevčanina

Mi, danas, (grad Zagreb je kroz sve vrijeme predstavljanja knjige bio u skloništima radi opće opasnosti, op. ured.), možemo pipati izvor mržnje koji nadire bujicama poruka: razoriti, uništiti, obeščastiti. Sluga Božji Alojzije Stepinac pred takvim je izazovima ostao ustrajan učenik Isusov: nije se dao pokolebati u ljubavi. Stoga lakše razumijemo zašto su tolike žrtve i žrtva njegova života ugrađene u Božji plan!.«

Kanonski postupak o mučeništvu kardinala Stepinca

Tijekom proučavanja dokumenata i svjedočanstava o kardinalu A. Stepincu jasno je uočena ideja jugoslavenskog partijskog vrha o likvidaciji nadbiskupa A. Stepinca. Te su ideje i planovi razvidni nakon Pastirskog pisma svih biskupa Jugoslavije, izdana u Zagrebu 20. rujna 1945., za vrijeme njegova tamnovanja u Lepoglavi i zatočeništva u Krašiću.

Rezultati tih proučavanja doveli su do sedam spoznaja o Kardinalovu mučeništvu:

1. Pokušaj jugoslavenskih vlasti da Sveta Stolica makne mons. Stepinca sa stolice Zagrebačke nadbiskupije, da se on udalji iz zemlje, te da se uz porabu fizičke prijetnje ide za njegovom likvidacijom.

2. Vlastito osvjedočenje nadbiskupa Stepinca kako su jugoslavenske vlasti poduzele protiv njega fizičke i psihičke progone s ciljem da mu slome živce i otpornost, kako bi bez njega mogli lakše Katoličku crkvu podvrći svojim interesima.

3. Začetak njegove bolesti »policytemija rubra vera« (prekomjerno umnažanje crvenih krvnih zrnaca) pridavao se tretmanu koji je premu njemu vođen u zatvoru u Lepoglavi.

P. Paolo Lombardo, OFM, delegirani sudac u procesu o mučeništvu Sluge Božjega kard. Stepinca

4. Uvjerenja osobnih liječnika Sluge Božjega da je on otrovan u Lepoglavi.

5. Tvrdnje stranih liječnika-specijalista, kako su okolnosti u kojima je Kardinal živio u Krašiću uzrokovale pogoršanje njegova zdravstvenog stanja i neminovno skraćivale njegov život.

6. Umro je poput brojnih mučenika u progonstvu, kao osuđenik.

7. Uništenje mrtvog Kardinalova tijela u tijeku obdukcije išlo je za skrivanjem tragova trovanja i zračenja, koje nije bilo usmjereno u terapeutske svrhe.

* * *

U svrhu što vjerodostojnijih spoznaja o mučeništvu Sluge Božjega kardinala Stepinca, Kongregacija za proglašenje svetaca odredila je dodatni sudski postupak. Taj je održan u Zagrebu i na području Zagrebačke nadbiskupije od 26. svibnja do 4. lipnja 1995. U tijeku sudskog postupka, svjedoci, pozvani od Postulatora, ili su pak pristupili po službenoj dužnosti, odgovarali su na upite kojima je bio cilj doći do što veće jasnoće glede materijalne strane mučeništva kardinala Stepinca (trovanje; zračenje), glede formalne strane mučeništva (da je progonitelj išao za njegovom likvidacijom iz mržnje prema vjeri i da je Sluga Božji spremno prihvatio to progonstvo iz vjernosti Kristu i njegovoj Crkvi), te glede glasa o njegovoj mučeničkoj smrti.

Osim toga, na posebnoj sjednici, kanonski su predočeni dokumenti o mučeništvu kardinala Stepinca, naknadno pronađeni u raznim crkvenim arhivima i arhivima svjetovnih i državnih ustanova, u Hrvatskoj i izvan nje.

Sudu je, kao sudac delegat, u ime zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Franje Kuharića, pokretača postupka za proglašenje blaženim kardinala A. Stepinca, predsjedao franjevac P. Paolo Lombardo. P. Paolo, član Rimske provincije franjevaca Male braće i njezin postulator u postupcima za proglašenje blaženim i svetim povjerenih mu Slugu Božjih, ujedno je i arhimandrit grkokatoličke biskupije Piana degli Albanesi (Sicilija).

* DOKUMENTI * (6)

Slobodni izbori u Hrvatskoj 1991. godine omogućili su objavljivanje svih relevantnih dokumenata o Sluzi Božjemu Alojziju Stepincu. Tako hrvatska i svjetska javnost mogu na temelju izvornih spisa spoznavati istinu o zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu, koji je u najpresudnijem razdoblju povijesti hrvatskog naroda bio istinski zastupnik pravde, branitelj ljudskih prava i svjedok istine.

Brojnost tih dokumenata, jasnoća u djelovanju, razboritost u postupanju, primjena evanđeoskih načela ljubavi i pravde kojima su nadahnuti, najblistavija su stranica kršćanskog svjedočanstva o Bogu, o Katoličkoj crkvi, o čovjeku, o vremenu i zbivanjima što su obilježila djelovanje nadbiskupa Stepinca u danima stradanja uzrokovanog Drugim svjetskim ratom.

Radi donošenja objektivnog suda o Sluzi Božjemu Alojziju Stepincu i njegovom svjedočenju kršćanskih, vjerskih, moralnih i etičkih načela u razdoblju Drugog svjetskog rata, nastavljamo s objavljivanjem dokumenata koji će čitateljima Glasnika i svim tražiteljima istine omogućiti istinito prikazivanje i tumačenje njegove osobe. Tako ćemo iz broja u broj upoznavati desetke, stotine i tisuće osoba različitih narodnosti, vjeroispovijesti i svjetonazora, koji svoj životni iskoračaj iz bunkera smrti ili sablasti tamnice, krov nad glavom, zalogaj u neimaštini i novčić u oskudici, odjeću u izbjeglištvu, okrepu u siromaštvu, utjehu vjere u času smrti, duguju zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu.

25. Molba nadbiskupa Dr. Josipa Ujčića za pomoć u korist srpskih zarobljenika, upućena nadbiskupu A. Stepincu, 29. prosinca 1941:

Nadbiskup Dr. Josip Ujčić
Jovana Ristića 20, Telefon 22–566.

Beograd, 29. decembra 1941.

Pruzvišeni!

G. Bogdan Rašković, sekretar kod Ministarstva saobraćaja i delegat Crvenog krsta, njemačkog i talijanskog, putuje u čovjekoljubivom poslu u Zagreb, da bi putem Crvenog krsta intervenirao u Zagrebu u korist srpskih zarobljenika, koji se nalaze po logorima. Molit će da ih po mogućnosti puste svojim obiteljima, ili da im barem smiju domaći slati pakete, kao što to smiju činiti u Srbiji za svoje zarobljenike u Njemačkoj.

Držim da bi doista odgovaralo »humanitati et benegnitati« koja se pojavila s neba za Božić, kad bi kompetentni faktori ublažili za pravoslavni Božić zarobljenicima njihovu sudbinu, osobito onima, koji su zatvoreni samo zbog političkih prijestupa, a u drugim su stvarima čestite ličnosti.

Ako možete štogod učiniti u toj stvari, bit ću Vam zahvalan.

Izvolite Preuzvišeni primiti moje najsrdačnije čestitke za Novu Godinu et memento.

addictissimus
Dr. Josip Ujčić v.r.

26. **Zauzimanje nadbiskupa Stepinca za srpske zarobljenike i njegova vlastita bilješka o njegovom protivljenju masovnim vjerskim prijelazima, zapisano na dnu pisma nadb. Dr. J. Ujčića, od 29. prosinca 1941:**

N.B. Ovaj Srbin iz Beograda (G. Bogdan Rašković, op. ured.) bio je kod mene u pratnji njemačkog vojnika iz Beograda, da mu se što ne dogodi. Zahvalio mi što sam učinio za Srbe i molio za intervenciju (kao gore). Ja sam mu rekao, da sam protivan masovnim prelazima u Kat. Crkvu, našto mi je odgovorio »Preuzvišeni, neka svi pređu, samo da spasu živote.« Obećao sam intervenciju i otišao odmah Ministru unutarnjih poslova. Kakav je bio kasnije rezultat ne znam, ali smo učinili što smo mogli.

29. XII. 1941. Stepinac

Poduzete mjere kod Ministarstva unutarnjih poslova i kod Papinskog legata.

14.I.1942. S.L.

(dopisao vlč. Dr. Stjepan Lacković, Nadbiskupov tajnik, op. ured.).

Na novoposvećenom oltaru Karmela u Brezovici, godine 1944., nadbiskup Stepinac bijaše prvi misnik;

27. **Izjava Nacionalne Konferencije kršćana i Židova SAD o nedužnosti nadbiskupa A. Stepinca gledom na optužbe i osudu koju mu je nanijela vlast komunističkog režima u Jugoslaviji, sastavljena u mjesecu studenom 1946:**

Nacionalna konferencija kršćana & Židova, inc.

Osnovana 1928.

Za pravdu, prijateljstvo, razumijevanje i suradnju među protestantima, katolicima i Židovima

381 Fourth Avenue, New York 16, N.Y.

Nacionalni supredsjedatelji
Odbor za ljudska prava

ARTHUR H. COMPTON, JAMES N. ROSENBERG, THOMAS E. BRANIFF – predsjedavajući, ROGER WILLIAMS STRAUS, HENRY NOBLE MacCRACKEN, GEORGE N. SHUSTER, WILLARD L. JOHNSON – tajnik, EVERETT R. CLINCHY – predsjednik

Dr. Everett R. Clinchy, predsjednik
Nacionalna konferencija kršćana i Židova
381 Fourth Avenue
New York 16, N.Y.

Cijenjeni dr. Clinchy,

U skladu sa željama Nacionalne konferencije kršćana i Židova izrečenima na posljednjoj godišnjoj skupštini, niže potpisani Odbor je proučio i saslušao izvještaje o slučaju nadbiskupa Stepinca i njegovih suvjernika, kako svećenika, tako i laika.

Nakon mnogobrojnih protesta vjerskih i laičkih vođa u Sjedinjenim Američkim Državama glede procesa i osude nadbiskupa Stepinca, kao i brojnih javnih deklaracija da je Nadbiskupu bilo uskraćeno pravedno suđenje, vršitelj dužnosti državnog tajnika, Dean Acheson je 11. listopada odlučno izrazio američko mišljenje javnom izjavom. Prilažemo fotokopiju.

Protesti nisu potekli samo od katoličkih organizacija. Posebno smo zapazili prosvjede metodističke crkve iz Philadelphie, dr. Johna Sutherlanda Bonnella iz presbiterijanske crkve Pete avenije u New Yorku i dr. Fredericka

Browna Harrisa, kapelana Senata SAD. Na sastanku održanom u Pelhamu, New York, gospodin Louis S. Breier iz Američkog židovskog odbora osporio je presudu protiv nadbiskupa Stepinca kao nepravednu, navodeći da je Nadbiskup bio zaštitnik i dobročinitelj mnogim Židovima tijekom nacističke okupacije Jugoslavije.

I novine su komentirale slučaj. U jednom članku »New York Timesa« od 13. listopada 1946. navodi se da je proces prekršio obavezu koju je Jugoslavija preuzela u Ujedinjenim narodima da će štititi ljudska prava.

Stjepan Lacković, bivši tajnik nadbiskupa Stepinca porekao je optužbe jugoslavenskih vlasti protiv Nadbiskupa. Pri tome mislimo na njegovo pismo New York Timesu objavljeno 9. listopada 1946., kao i na pismo Ilije Jukića, bivšeg jugoslavenskog doministra vanjskih poslova, koje se pojavilo u New York Timesu 19. listopada 1946. B. J. Rusović, jugoslavenski konzul u New Orleansu, podnio je ostavku na svoj položaj 12. listopada, protestirajući tako protiv djela svoje vlade, opisujući uhićenje nadbiskupa Stepinca kao »sramotan proces« (New York Times, 13. listopada 1946.).

Jugoslavenska vlada brani se izjavama da je nadbiskup Stepinac govorio i djelovao »protiv jedinstva i postojanja države.« (New York Times, 13. i 25. listopad 1946.) Zapisnik sa suđenja nije dostupan. Kako se do sada čini, optužbe protiv Nadbiskupa počivaju uglavnom na temelju da se protivio miješanju Titove vlade u vjerske slobode.

Isto tako, čini se da postoje mnogi dokazi da je jugoslavenska vlada oštro postupala s mnogim rimokatolicima. Poznati reporter New York Timesa, Camille Cianfarra (izdanje 24. srpnja 1946.) opisuje razne aktivnosti Titove vlasti protiv Crkve. On nadalje izvještava da je 230 svećenika, 11 časnih sestara i 10 sjemeništaraca proganjano u Jugoslaviji u protekle dvije godine, da je crkvena imovina otimana i uništavana, da je katoličkim glasilima onemogućeno štampanje, te da je vođena sustavna kampanja protiv religije u školama. Ovi navodi visu opovrgnuti.

Vatikanski izvori navode da je od 1.916 svećenika rimokatoličke Crkve u Jugoslaviji 1939. danas ostalo samo 401, da je 186 svećenika ubijeno bez suđenja, još 32 svećenika bila su osuđena na smrt, 85 ih je osuđeno na doživotnu tamnicu, 409 ih je prognano, a 800 ih je nestalo. Niti ove, vrlo ozbiljne optužbe, nisu demantirane.

Nadbiskup Stepinac optužuje se za suradnju s Pavelićevom marionetskom nacističkom vladom. Prijevod opovrgavanja te optužbe, koji je prvi put objavljen u talijanskom katoličkom glasilu »Il Quotidiano«, 5. listopada 1946., prenosi »Catholic Herald Citizen of Milwaukee« iz Wisconsina, kao i druga katolička glasila. Prijevod glasi:

»...u svibnju 1943., kada je nadbiskup Stepinac došao u Rim u svoj 'ad limina' posjet, Pavelićev režim uložio je protest Svetoj Stolici zbog Nadbiskupovog 'grubog odnosa' prema vladi. U prosincu iste godine, hrvatski ministar unutarnjih poslova žalio se apostolskom Nunciju u Hrvatskoj da Nadbiskup 'nije pružio niti jednu riječ potpore ustaškoj vladi'.«

U svom izdanju od 19. rujna 1946. odgovorna međuvjerska publikacija, »Religious News Service«, prezentirala je studiju novinskih izvještaja koji se odnose na aktivnosti nadbiskupa Stepinca. Srž analize je sljedeća:

1. Stepinac odbija suradnju s marionetom Pavelićem.
2. Protivio se nacističkim rasističkim teorijama i antisemitizmu.
3. Primao je prognane Židove u svoj dom i poticao svećenike da čine isto.
4. U jednoj propovijedi izjavio je da katolička Crkva neće nikada priznati da jedna rasa ili nacija ima pravo nametnuti svoju dominaciju manjim rasama ili nacijama.
5. Izjavio je da su Nijemci odgovorni za bombardiranje njemačkih gradova, jer su nacisti započeli s praksom bombardiranja gradova. Kao rezultat te deklaracije, 80 jugoslavenskih svećenika uhapsili su nacisti.

U izdanju od 28. rujna »Religious News Service« piše:

»...u jedno vrijeme činilo se da nova jugoslavenska vlada visoko cijeni hrvatskog crkvenog dostojanstvenika. Dokaz tome su fotografije (grad New York) primljene u rujnu prošle godine, na kojima se vidi Nadbiskup i ostali rimokatolički i pravoslavni dostojanstvenici kako sjede na počasnim mjestima s premijerom Vladimirom Bakarićem na paradi u Zagrebu, kada se slavila uspostava nove 'narodne vlade' u Hrvatskoj.«

Tijek obrane jugoslavenske vlade prikazan je u izjavi jugoslavenskog ambasadora u SAD, Save N. Kosanovića, objavljenoj 13. listopada (New York Times, 13. listopada 1946., fotokopija priložena).

Tom izjavom problem nije dotaknut; u njoj se samo ponavljaju optužbe da je Nadbiskup bio nelojalan jugoslavenskoj vladi, i ne govori o središnjem pitanju, a to je pravedno, otvoreno i javno suđenje s pravom na obranu. Čak su Goering i njegovi suradnici imali takvo suđenje.

Vatikan izjavljuje u »Osservatore Romano« da proces nije bio pravedan. Vidi priloženu fotokopiju članka »New York Timesa«, 1. studenoga 1946.

Poštivanje ljudskih prava i sloboda osnovno je načelo Povelje Ujedinjenih naroda. Vjerska sloboda kamen je temeljac svjetskog mira. Dok takva sloboda ne može postati krinka za subverzivne akcije protiv države od strane klera ili laika, ona mora zauvijek ostati štit protiv državnog negiranja slobode savjesti.

Na osnovi podataka koje smo mogli prikupiti, vjerujemo da je postupak jugoslavenske vlade postao pitanje međunarodnog značaja.

Načela koja bismo i mi željeli istaknuti snažno je naglasio 23. listopada prošle godine predsjednik Truman otvarajući sastanak Skupštine Ujedinjenih naroda u Flushing Meadowsu. Tamo je izjavio da je vjerska sloboda jedna od »osnovnih sloboda na koje su se obvezali Ujedinjeni narodi.« Također je naglasio bitnu važnost »postizanja tih sloboda svugdje u svijetu.«

Divili smo se izvrsnoj hrabrosti Jugoslavena glede nacističkog porobljavanja. Narod je u ovoj zemlji sretan što može pomoći Jugoslavenima u oslobađanju od nacista. UNRA je slala pomoć u tu zemlju. Nadamo se da će pomoć i dalje pristizati u Jugoslaviju. Uvjereni smo da svi ljudi dobre volje žele prijateljske odnose s Jugoslavijom. Progon Nadbiskupa, međutim, ozbiljno je ugrozio te odnose. Smatramo da je od izuzetne važnosti da Ujedinjeni narodi pokrenu nepristranu istragu o činjenicama i postupcima jugoslavenske vlade prema Nadbiskupu i katolicima općenito. Mišljenja smo da je takva istraga u okviru zadaća Ujedinjenih naroda, jer je nacizam dokazao da progon manjina vodi u svjetski rat.

Ne zadržavamo si pravo da donosimo sud o dobrim stranama slučaja. Ali inzistiramo da je prikladno za Nacionalnu konferenciju kršćana i Židova, tijelu koje se već dugo bavi boljim razumijevanjem i dobrom voljom među ljudima, zatražiti nepristranu istragu slučaja od strane Ujedinjenih naroda, kako bi ljudska prava i osnovne slobode bile zagarantirane u Jugoslaviji i drugdje u svijetu.

S poštovanjem

James N. Rosenberg, predsjedavajući
Henry Noble MacCracken George N. Shuster
Willard Johnson, tajnik
Odbor za ljudska prava
Nacionalne konferencije kršćana i Židova, Inc.

28. Pismo Everetta R. Clinchya, Predsjednika Nacionalne Konferencije Kršćana i Židova SAD, Gosp. Warrenu R. Austinu, glavnom delegatu SAD pri UN, o nedužnosti nadbiskupa A. Stepinca gledom na optužbe i osudu koju mu je nanijela vlast komunističkog režima u Jugoslaviji, napisano 14. studenoga 1946:

14. studeni 1946.

Cijenjeni Warren R. Austin,
glavni delegat SAD pri UN
State Department, 250 West 57th Street,
New York, N.Y.

Štovani senatore Austin,

Nacionalnu konferenciju kršćana i Židova osnovali su prije 18 godina Charles Evans Huges, Newton D. Baker i S. Parkes Cadman s ciljem promidžbe pravde, prijateljstva, razumijevanja i suradnje među protestantima, katolicima i Židovima u Sjedinjenim Državama. Zbog svjetskih prilika, Konferencija je proširila svoje djelovanje na međunarodnom polju. Prošlog ljeta je Nacionalna konferencija, zajedno s Britanskim savjetom kršćana i Židova, sazvala sastanak protestanata, katolika i Židova na Oxfordskom sveučilištu, na kojem je sudjelovalo 150 vođa iz 15 zemalja. Odbor za ljudska prava Nacionalne konferencije, u čijem sastavu su James N. Rosenberg kao predsjedavajući, dr. Henry Noble MacCracken i dr. George N. Shuster, poduzima djelatne napore u osiguranju pravedne i prihvatljive međunarodne povelje o ljudskim pravima. Nacionalna konferencija je višenacionalna i ima regionalne odbore u svakoj državi zajednice.

Nadbiskup Stepinac, na tečaju Križarica u dvorcu u Brezovici kraj Zagreba, 1944. godine; prof. Marica Stanković predstavlja mu sudionice tečaja

Na našem godišnjem sastanku Odbora direktora 22. listopada posvetili smo pažnju optužbi jugoslavenske vlade nadbiskupa Stepinca, te postupcima te vlade prema katolicima općenito. Na ovu temu razvila se široka rasprava. Odbor direktora zatražio je od Odbora za ljudska prava da podnese izvještaj Izvršnom odboru. Taj izvještaj je sačinjen, a njegovu kopiju prilažemo. Izvršni odbor zatražio je od mene da cijelu stvar prenesem Vama, te da Vam priložim i kopiju izvještaja Odbora za ljudska prava, predsjedatelj kojega je gosp. Rosenberg.

Nacizam je započeo svoj put k osvajanju proganjanjem rasnih i vjerskih grupa. Živo se prisjećamo nacističkih progona svećenika i časnih sestara, nadbiskupa Faulhabera, župnika Niemoellera i drugih protestantskih vođa, kao i raširenog nečovječnog progona Židova. Progoni unutar samog njemačkog Reicha bili su uvod Hitlerovog rata s ciljem osvajanja cijeloga svijeta. Oni su pokazali da su takvi progoni međunarodno pitanje.

Povelja Ujedinjenih naroda odzvanja kao zov trube, tražeći ljudska prava i slobode. Uskraćivanje pravednog sudskog procesa, gušenje vjerskih sloboda pitanja su od velikog značenja i interesa Ujedinjenih naroda. Podaci

koje je prikupio naš Odbor za ljudska prava, a koji su sadržani u izvještaju koje prilažemo ovom pismu, govore sami za sebe i u ime Nacionalne konferencije kršćana i Židova, a u korist svjetskog mira, koji je nedjeljiv od vjerskih sloboda. Izražavamo našu nadu da će Skupština Ujedinjenih naroda pokrenuti primjerenu i nepristranu istragu glede suđenja nadbiskupu Stepincu i odnosu spram katolika općenito u Jugoslaviji.

Čast mi je predati Vam ovaj izvještaj.

S poštovanjem,

Everett R. Clinchy, predsjednik

Prilog: Izvještaj Odbora za ljudska prava Izvršnom odboru Nacionalne konferencije kršćana i Židova.

Izvršni odbor: Arthur H. Compton, St. Louis; Roger W. Straus, New York City; Thomas E. Braniff, Dallas; Basil O'Connor, New York City; James N. Rosenberg, New York City; James A. Farley, New York City; Abe Krasne, New York City; Frank S. Hogan, New York City; Elmo Roper, New York City; Henry Noble MacCracken, New York City; Edward Goldstein, Boston; Edgar S. Bamberger, Newark; Frank Murdock, Philadelphia; Richard Cleveland, Baltimore; Donald Young, New York City; Walter Head, St. Louis; Lawrence Selz, Chicago; David H. Scholl, Cleveland; Roy Bostwick, Pittsburgh; Donald Comer, Birmingham; George Strake, Houston; H. Roe Bartle, Kansas City; Alf Landon, Topeka; Raymond C. Gericke, Oakland; A. Wm. Weitsman, Spokane; Everett R. Clinchy, pred. NKKŽ, New York City; Hastings Harrison, potpredsjednik NKKŽ, Dallas; U. S. Mitchell, potpredsjednik NKKŽ, San Francisco; William L. Young, potpredsjednik NKKŽ, Chicago; Joseph Q. Mayne, potpredsjednik NKKŽ, Detroit; Willard Johnson, potpredsjednik NKKKŽ, New York City.

+ + + + +

(Napomena: Popis hrvatskih žitelja koji su dne 18. lipnja 1943. došli iz konfinacije na otoku Ustica u »Campo di Concentramento Internati Civili Chiesanuova Padova« bit će objavljen o posebnoj knjizi o karitativnoj djelatnosti nadbiskupa A. Stepinca u tijeku 2. svjetskog rata.)

Uslišanja i darovatelji

Na adresu Uredništva Glasnika prispjelo je više dopisa. Za čitatelje Glasnika donosimo nekoliko pisama i zahvala.

Imala sam velikih problema sa sinom i bila sam sva očajna. Tada sam ga preporučila u zagovor Kardinalu i počela se usrdno moliti, čineći i određene žrtvice. Jednom kada sam izašla iz Katedrale, gdje sam se molila na njegovom grobu, osjetila sam neku poruku, da će sve biti u redu. Tako je i bilo, te je sve krenulo na bolje.

Hvala Ti, dragi naš sveti Kardinale, naš mučeniče!

Preporučam Ti i dalje svog sina Tvom zagovoru.

Zahvalna majka

Z. M. Zagreb

* * *

Velika hvala za milost, koju sam primila po Njegovu zagovoru, da se moje zdravlje popravlja. Preporučam se i nadalje sa željom da čim prije bude proglašen Blaženim.

Zahvalna štovateljica dragog mučenika, našeg velikog kardinala Stepinca

S. L. R. – Canada

* * *

Zahvaljujem našem dragom kardinalu Alojziju Stepincu na uslišanoj molbi.

Uz velike poteškoće i ograničenost izdavanja viza, kćerka je uspjela drugi put, poslije prvog odbijenog zahtjeva, dobiti vizu. Čvrstog sam uvjerenja da je to bilo na zagovor našeg kardinala Stepinca, jer sam činila trodnevnicu u Katedrali pred njegovim blaženim likom.

Velika hvala.

Helena Šimunac, Zagreb

* * *

Draga braćo u Gospodinu!

Pišem vam jer se nadam da je dragi Bog učinio čudo, a po zagovoru pokojnog Alojzija Stepinca u slučaju moga brata.

Ima već skoro godina dana da je moj brat sasvim drugi čovjek, nego li smo ga poznavali od djetinjstva. Nadam se da se ne radi o prevari, jer u slučaju ovisnosti kakva je bila kod njega, sve je moguće, no ja sam se na jednom detalju uvjerila da je to ozdravljenje istinito. Evo o čemu se radi.

Moj brat A. Š. iz Splita, oženjen, s dvoje djece i majkom živio je u vječnom ratu s obitelji i okolinom. Rano je počeo pušiti (sa 7 godina), a kasnije i piti, te u obitelji sve maltretirati (više psihički); što je bio stariji, to je dodavao još i velike doze apaurina, te droge koje se puše. Stalno je nosio tamne naočale, jer nije mogao gledati ljude u oči, a noću nije smio van od nekog čudnog straha. Bojao se i otvorenih prostora. Mijenjao je stalno poslove, a najčešće nije radio, iako je po naravi vrlo radišan, ali s obzirom da nije trpio ničije prigovore, to bi samo odlazio s jednog posla na

drugi; ako bi bio sam, radio bi do besvijesti. Ali nije mogao ostvariti samostalnu djelatnost, jer je cijeli život trošio na alkohol (do 4 l dnevno), cigarete (do 4 kutije dnevno), apaurin (10-tak komada dnevno; čak je jednom bio na psihijatrijskom odjelu za odvikavanje od apaurina), te »travu«. U zadnje vrijeme je počeo tući majku. U crkvu nije hodio iako potječe iz katoličke obitelji (nažalost se nije vjera prakticirala). Kako je bio dobrovoljac domovinskog rata sakrio je u kući bombu, jer se onda još nije znalo za sudbinu Hrvatske, te je tada prijetio da će njome ubiti sebe i sve oko sebe.

Prihvatila sam se neba i pošla devet dana na Sv. misu uz preporuku kardinalu Alojziju Stepincu. Nakon toga delirij je kod mog brata dosegnuo vrhunac. Otišla sam i na drugu devetnicu u razmaku od 1–2 dana, i tada je došlo ozdravljenje. On je postao suprotnost onomu što je bio, a to se dogodilo trenutno. On je opisao taj događaj i sada neću ovdje o tome govoriti.

Važno je da se ostavio ovisnosti, a još važnije da redovito ide na sakramente bez straha (imao je prije neopisive muke ići ulicom, a pogotovo ući u crkvu). Dobio je dar prosvjetljenja za Riječ Božju, te može bližnjima naviještati Riječ Božju, na što se njegovi poznanici čudom čude. Dnevno moli krunicu (i više), neopisivo blista radošću i mirom, ne može sebi vjerovati kako sada gleda svijet drugim očima. Ja sam isto bila dosta oprezna, ali ako se ovo može uvažiti, u prilog potvrdi da se radi o čudu, onda iznosim jedan detalj, a koji sam navela u početku: jednom sam otišla ujutro na ispovijed i pred ispovjedaonicom sam dosta čekala, te sam počela u sebi i negodovati što već toliko rade oni unutra. Napokon je izišao moj brat. Za mene je to bila potvrda da sam hoda ulicama po širokim prostorima i odlazi na sakramenat bez straha, što se prije nije moglo zamisliti. Svi smo se smirili i sretni smo. Dao Bog da tako i ostane. Budite blagoslovljeni i pozdravljeni.

Slavenka Sinovčić,
Split

Nastradao sam 1971. godine. Nitko mi nije mogao pomoći, te me moja baka zagovorila kod kardinala (ona je govorila svetog) Alojzija Stepinca.

Dogodilo se čudo. U pedeset i četvrtoj sam godini i mogu čak i potrčati.

Slavko Blažičko – Zagreb

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati Glasnik »Sluga Božji Alojzije Stepinac«. Ako na vrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, moći će redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik možete i Vi obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijama iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome, preko Glasnika, sve njegove prijatelje i štovatelje.

Vjernik koji na zagovor Sluge Božjega bude uslišan, zadobije tjelesno ili duhovno ozdravljenje, ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostavi na adresu:

Postulatura Sluge Božjega
Alojzija Stepinca
Kaptol 31
10000 ZAGREB

O ozdravljenjima i osobitim uslišanjima još su posvjedočili svojim dopisima i odgovarajućom dokumentacijom: Javorka MARKOVINA - Tugare; Petar DORVAK - Split; Mijo RENIĆ - Zagreb; Ljubica SUBOTIĆ - Zagreb.

Svaki dopis na Postulaturu kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena na Slugu Božjega neka bude potpisan, te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

Ulazna procesija sa slikom Sluge Božjega na euh. slavlju u crkvi »Hrvatskih Mučenika« u Mississaugi, u Kanadi, na Stepinčevo '95.

Darovatelji za proglašenje blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca

Župni ured SIKIREVCI; Župni ured PITOMAČA; Župni ured PETROVINA; Hrvatska katolička ŽUPA SV. KRIŽA - HAMILTON; Franciska DOMBAJ - Hrvatski Leskovac; Angela KAVAŠ - Požega; Z. M. - Zagreb; Stanko i Jela VASILJ - Osijek; Boris BADANJAK; S. L. R. - Canada; George PRPIĆ - Cleveland; Dr. Matija BERLJAK; Prof. Vatroslav LOPAŠIĆ; Marija KRZNAR; Ivan JANEŠ; Ivo KRAJAČ - Cleveland; Franica FRANTIN - Olib.

Od srca hvala svim darovateljima.

***

Hvala svim čitateljima, štovateljima i prijateljima Kauze u domovini i širom svijeta, za molitve i darove kojima nesebično i velikodušno promiču glas o svetosti i mučeništvu kardinala Alojzija Stepinca.

Molitva za proglašenje blaženim Alojzija Stepinca

Gospodine Bože, ti si sluzi svome Alojziju Stepincu udijelio milost ne samo vjerovati u Isusa Krista, nego i trpjeti za njega. Neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi ostao je vjeran do mučeničke smrti.

Proslavi ga čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Mladi vjernici župe »Hrvatskih Mučenika« u Mississaugi priredbom su se uključili u župno slavlje Stepinčevo '95.

Zapisi iz knjige dojmova »Spomen-zbirke Sluge Božjega Alojzija Stepinca«

Za čitatelje Glasnika donosimo nekoliko zapisa iz knjige dojmova:

3. V. 1995.

I ova izložba vrijedan je doprinos čuvanju uspomene na uzoritog kardinala i hrvatskog mučenika Alojzija Stepinca, kojeg je život, trpljenje i djelo jedan od stožernih oslonaca opstojnosti vjernosti, postojanosti i hrabrosti hrvatskog naroda. Njegov primjer je poticaj svima nama za budućnost, a njegov zagovor kod Svevišnjega sigurno jamstvo da će dobro pobijediti.

U Zagrebu, 3. svibnja 1995.

Jure Radić

* * *

Hvala Tebi, Bože, što smo dočekali ovaj čas - svi Hrvati.

Zagreb, 3. V. 1995.

Đuro Kokša

* * *

24. svibnja 1995. - Hvala Ti kardinale za tvoju hrabrost, ljubav i vjernost Bogu, Crkvi i domovini. Izmoli nam snagu za svjedočenje!

Učenici poštansko-telekomunikacijske škole

* * *

26. V. 1995. - Divim se ljepoti ovog muzeja, mnogo više duhu koji struji iz ovih arhivskih predmeta. Bože, čuvaj Hrvatsku!

s. Tereza Kovačević (Argentina)

* * *

3. lipnja 1995. - Ti si imao ljubav i vjeru, vodio duše u pravome smjeru, darivao nadu i spas, srcima davao kras. Tvoj lik još uvijek u srcima našim živi, a svijet i čovječanstvo tvojim djelima se divi. Jer sada si divan i svet, u nama nikada nećeš mrijet. Hvala ti za hrabrost i snagu, sačuvaj nam domovinu dragu.

Učenici XV. gimnazije (MIOC)

* * *

5. lipnja 1995. - Predobri naš hrvatski Pastiru! Hvala Ti na velikom poklonu Domovini - usadio si nam vjeru, nadu, ustrajnost, neustrašivost i ponos, kojim se vrlinama mi danas napajamo i prenosimo ih na našu djecu.

Dr. Ankica i Smiljan Puljić
s djecom Sandrom i Goranom
iz daleke Amerike

* * *

8. lipnja 1995. – Alojzije Kardinalu, Slugo Božji, pomozi i nama u našim nevoljama, da ustrajemo i opstanemo u našim prostorima!

* * *

10. lipnja 1995. – Blagoslovi nas, Preuzvišeni, da i u nama zaživi vječno uzdanje u Gospodina.

Martina Ljubičić

* * *

13. lipnja 1995. – »U tebe se, Gospodine uzdam!« – neka ovo načelo prati i sav naš hrvatski narod da u ovom svjetlu vjere nastavimo kročiti kroz život po tvom svetom primjeru vjere, žrtve i ljubavi.

s. M. Adelina Franor
s. M. Goretti Krznar

* * *

14. lipnja 1995. – Mi koji ga se sjećamo iz đačkih dana, iz dana suđenja i mučeništva, duboko smo ganuti ovom zbirkom. Želim što prije dočekati dan kada ćemo našeg nezaboravnog KARDINALA STEPINCA vidjeti na oltaru.

Dr. Alen Forinić

* * *

30. lipnja 1995. – Ti si svetac i bit ćeš uvijek u srcima hrvatskog naroda.

Dinko Perković

Pobjednik u znaku križa (6)

Piše: Serafin Romanov

Studij u Rimu

Alojzije je pripomenuo vlč. J. Lončariću da ne želi nastaviti studij u zagrebačkom sjemeništu. Odviše je ostavilo bolan trag u njegovoj duši, jer su mnogi kolege olako poslije rata napuštali bogosloviju, a pojedinci se nisu primjereno spremali za svećenički poziv. Stoga je izrazio želju studirati u Innsbrucku. Uostalom, dobro je poznavao njemački, a i studij je trajao kraće nego na drugim učilištima.

»Ali što Bog dade!«, tako neka bude, pisao je u pismu Franji Šeperu, kolegi kojega je upoznao na orlovskom sletu u Đakovu, u ljetu 1924. K tome je napisao, očitujući svoje duševno raspoloženje, ove riječi ohrabrenja: »Veselim se što si krenuo i Ti trnovitim, ali najsigurnijim putem k cilju. Ne daj se smesti, makar Ti došle ne znam kakve zapreke. U svijetu nemaš šta tražiti. Ja sam ga prezreo u duši i mogu Ti reći da je današnji svijet Sodoma i Gomora. Kad Ti se najslađim pričinja, najgore će Te ujesti. Nedavno sam vidio u jednom samostanu natpis: 'Ako je ovdje i teško katkada živjeti, ali je slatko umrijeti.' Jednostavna, ali krasna istina.«

Već je prošlo osam godina otkako je Alojzije završio gimnaziju. Boraveći najprije na fronti, a zatim radeći na očevom imanju, nije imao vremena prijateljevati s knjigom. Znajući da se na rimskim učilištima predaje na latinskom jeziku, otišao je u samostan franjevaca u Jastrebarsko i od patra Šimuna Sirkovića posudio Tanquereyevu dogmatiku. Čitajući to djelo, uvidio je kako mu latinski neće biti prepreka u naukovanju. I doista, našavši se u Rimu, Alojzije je bez poteškoća započeo teološki studij.

U Rim je krenuo s p. Stjepanom Sakačem i p. Maslaćem. U početku mu je bilo malo nelagodno, čudno i nespokojno. Alojzije pripovijeda, da su to bili »teški dani«, i češće si je postavljao pitanje: »Pa kud sam to došao?« Ti nelagodni prvi dojmovi i duševni nemir zbog odlaska iz doma i domovine uskoro su nestali. Kako je u Zavodu Germanicumu bio običaj da u prvoj godini, nakon predavanja, mlađi kolege u pratnji starijih razgledaju i upoznaju ljepote kršćanskog Rima, i Alojzije je jednog dana prispio u baziliku Svete Marije Velike (Santa Maria Maggiore). U toj se bazilici časti

Papinski Zavod 'Germanicum-Hungaricum' u Rimu. Treća strana omota:

slavna ikona Bogorodičina pod naslovom »Salus Populi Romani – Spas rimskoga puka.« Alojzije klekne pred tu Gospinu sliku. U mislima je prolazio svoj dotadašnji životni put i pokušao utirati nove životne staze. »Bilo je teško«, reče. »Odlučio sam ili izdržati ili tamo umrijeti« (VD, II, 24.10.1953.).

Rim grad katolicizma

Providnosno i presudno je bilo za Slugu Božjega njegovo teološko naukovanje u Rimu. Rim je grad apostolskih prvaka svetoga Petra i Pavla. To je mjesto najžešćih progona Kristovih vjernika. Tu su se donosile znamenite odluke presudne za kršćansku i općeljudsku uljudbu. Rim je grad Petrovog nasljednika. Ne čudi stoga, što je tu do punine dozrela Alojzijeva ljubav i odanost, do žrtve života, prema Svetom Ocu i prema apostolskoj Stolici. U tom je gradu on upoznao burnu i svijetlu povijest Katoličke crkve i tu se sužívio s katolicizmom Crkve, s njezinom univerzalnošću. Kao nigdje u svijetu, naime, pohoditelj ovoga grada, u susretima jezika, naroda i rasa u bazilici sv. Petra, doživljuje univerzalnost Crkve. Tu je i Alojzije shvatio što znači »biti čovjek Crkve«, značajka što će postati najprepoznatljivije obilježje njegove osobe. U Rimu je njegov značaj oblikovala i ona druga osobitost njegove osobnosti: »ljubav za Crkvu i vjernost Crkvi, ako treba, do žrtve života.«

Rim je marijanski grad

Mnoge bazilike grada Rima posvećene su Majci Božjoj. Alojzije ih je rado posjećivao. No uz crkvu »Gospe od puta«, ipak mu je najdraža bila bazilika Santa Maria Maggiore. Tu je crkvu držao svojim domom. I kao što je u mladenaštvu sva važnija pitanja rješavao u Gospinim svetištima, u Volavju, u Dolu, u Karlovcu, na Trsatu, tako je sada i u ovom Marijinom domu našao mjesto duhovnog jačanja i moralne okrepe. Glavni oltar te bazilike on će izabrati kao mjesto svoje prve, mlade Mise.

Alojzijev kolega, kasniji biskup Speyera u Njemačkoj, svjedoči: »Posebni znak njegove pobožnosti bilo je njegovo osobno i duboko čašćenje Majke Božje. Iako o tim stvarima nije rado govorio, jednom mi je u razgovoru povjerio da sa sigurnošću pripisuje Majci Božjoj izbavljenje iz neke velike opasnosti. I jednom u svibnju, nakon akademije, zamolio me da mu dadnem pjesmu koju sam krasnoslovio, da si je prepiše. Ostao sam jako iznenađen kad mi je, dvadeset i sedam godina nakon toga, u jednom svom pismu, citirao tu moju skromnu pohvalu Gospi.« (*Sieben Jahre im roten Talar*, Speyer 1970, 161s.)

(nastavlja se)

Jedna od prvih fotografija Sluge B. snimljenih za sužanjstva u Krašiću (foto. T. Kusch)

Sluga Božji Alojzije Stepinac glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca, te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i svih ljudi dobre volje.

God. 2 (1995) broj 4; **Izdavač:** Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 41000 Zagreb; **Uređuje i odgovara:** Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31, 41000 Zagreb; **Adresa uredništva:** Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 41000 Zagreb, telefon: 275–122.

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: Dr. Ante Stamać; **Tehnički urednik:** Ivo Herak; **Cijena:** 5 kuna; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USA$.

Izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, br. 532-03-1-7-94-01, časopis: »Sluga Božji Alojzije Stepinac«, oslobođen je plaćanja poreza na promet.

Slog: LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

Zapis iz Kronike SS. karmelićanki Božanskog Srca Isusova

»U jeseni, 1944., god. trebalo je uz najveće opasnosti pronaći i dovesti jedan vagon krumpira. Na Ministarstvu Udružbe bio je naš dobrotvor gosp. Šarm. Ponudio nam je vagon krumpira, ali ga odmah treba unaprijed platiti. Iznosilo je to oko 200.000 kuna, a naša kasa je bila posve prazna. Sestra Ivanica sa još jednom sestrom zaredale su kod prijatelja i dobrotvora tražeći zajam, ali uzalud. Napokon su išle i na Kaptol, a na koncu i Preuzvišenom gospodinu nadbiskupu Dr. Alojziju Stepincu, da pitaju za savjet. Odmah je razumio naš položaj, zamislio se i rekao tužno: 'Ja nemam nažalost ništa'. No naskoro se nešto sjeti, posegne rukom u ladicu stola i izvadi jedan zlatni sat. 'Ovaj sat sam dobio na poklon. Uzmite ga i pođite gospodinu Matku. On ga je već procijenio na 200 tisuća kuna, neka vam ga odkupi i dade novac.' Presretne uplatile su krumpir koji je za kratko vrijeme stigao i sigurna je bila prehrana djeci i svima u Domu.

Ovo je samo jedan od dokaza kako je Preuzvišeni Gospodin surađivao s našim Domom i činio sve štogod je mogao da nam priskoči u pomoć kada je to bilo potrebno.«

Hrvatski Metropolit u molitvi pred I. postajom križnog puta u Mariji Bistrici

STEPINCU

KAKO ću izraziti Tvoju veličinu,
Oslikati Ti lik
Za more pokoljenja
Koja će doći,
Uznosito živjeti od Tvoga života,
Tvojih uzvića,
Od Tvoje svevremenosti.
I proći.
Kako ću izraziti Tvoju veličinu,
Kako prozreti
Otajstvo Tvoje svetosti.
Veličajnost Tvoje ljudskosti,
Ljepotu Tvoje vječnosti?
Hoću li je usporediti
S hridi što pučini prkosi
Otkad je mora, nebesa i vjetra;
S pjesni subrata Ti tvorca,
Ili s gordom planinom
Što nijema stoji
Dok nad njom okamenjeni vjekovi
Prolaze ko oblaci.
Naš je život bio samo naš.
Vrijeme našeg vijeka,
Turobno,
I dani vrtoglave nam dobi:
Mutna rijeka
Što nepovratno proteče.
No Ti, svevremeniče,
Ti si živio
Sve živote sviju nas;
Preživio sve naše smrti,
Sva naša rođenja!
I za sve one prije nas,
I za sve one koji će doći!
O, divne vječnosti
života Ti –
Bez smrti, Sveče!

Antun NIZETEO

KAZALO

»Mržnja se liječi ljubavlju i pravdom«

Uz oslobađanje od srpske okupacije središnjih krajeva Hrvatske

Gledajući danas porušene i spaljene hrvatske domove, katoličke crkve i kapele, minirana i obeščašćena groblja i mecima izrešetana raspela u Slavoniji, na Baniji, na Kordunu, u Lici i Dalmaciji, prisjećamo se riječi nadbiskupa A. Stepinca izgovorenih u tjeskobama Drugog svjetskog rata:

»Srdce nam krvari i plače nad svim strahotama, koje su stigle našu domovinu i naš izpaćeni hrvatski narod. Srdce nam krvari nad porušenim gradovima, spaljenim selima naše drage domovine, koja je uzeta za poprište krvave borbe. Srdce nam plače nad porušenim crkvama i kapelama, nad poubijanim nevinim svjetovnjacima i svećenicima. Srdce nam plače napose nad hiljadama nevine poubijane naše sirotinje u Dalmaciji. Srdce nam plače nad tolikim nevinim žrtvama pokošenim strojnicama iz zrakoplova. Znamo doduše, da rat nije pjesma, da rat nuždno izaziva suze i prouzrokuje bol. Ali znamo i to, da odkada sviet postoji, čovječanstvo osjeća, da se i u ratu moraju poštivati osnovni zakoni čovječnosti.« (*Iz propovijedi Nadbiskupa A. Stepinca u Mariji Bistrici*, 9. srpnja 1944.)

* * *

U domovinskom ratu od 1991. do 1995. obeščašćene su i uništene stotine župnih crkava. Srušene su i župna crkva Pohođenja Marijina u Topuskom

... i župna crkva sv. Franje Ksaverskoga u Viduševcu

Na zadnjoj stranici omota: obeščašćeno, opljačkano i zapaljeno svetohranište u župnoj crkvi sv. Roka u Skakavcu

22 12 '87

22 12 '87

